

Gospodarka mieszkaniowa i infrastruktura komunalna w 2021 r.

Gospodarka mieszkaniowa i infrastruktura komunalna w 2021 r.

Główny Urząd Statystyczny

Warszawa 2022

Opracowanie merytoryczne

Główny Urząd Statystyczny, Departament Handlu i Usług

Zespół autorski

Izabella Adamczyk, Barbara Różańska, Marek Sobczyk, Natalia Wolska

Kierujący

Agnieszka Matulska-Bachura

Skład i opracowanie graficzne

Eustachiusz Markowski

Publikacja dostępna na stronie

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

Przedmowa

„Gospodarka mieszkaniowa i infrastruktura komunalna w 2021 r.” jest publikacją o tematyce gospodarowania zasobami mieszkaniowymi oraz usług komunalno-bytowych w Polsce. Informacje prezentowane w niniejszym opracowaniu charakteryzują warunki mieszkaniowe oraz stan infrastruktury technicznej umożliwiającej świadczenie usług niezbędnych do zaspakajania zbiorowych potrzeb społeczeństwa w zakresie zadań własnych gmin, jak również pozwalają na obserwację zmian zachodzących w badanym obszarze działalności.

W obecnej edycji publikacji nie ujęto informacji z zakresu bilansu zasobów mieszkaniowych i wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne za 2021 r. Wyniki tych opracowań, uwzględniające dane pozyskane w ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, zostaną udostępnione w Banku Danych Lokalnych. Termin udostępnienia informacji z bilansu zasobów mieszkaniowych zaplanowano na grudzień 2022 r., a danych na temat wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne – w czerwcu 2023 r.

W opracowaniu zaprezentowano natomiast informacje pozyskane od urzędów gmin o mieszkaniowym zasobie gmin, wypłaconych dodatkach mieszkaniowych, gospodarstwach domowych oczekujących na najem lokali mieszkalnych oraz o gruntach przekazanych pod budownictwo mieszkaniowe.

Stan infrastruktury komunalnej obrazują informacje o urządzeniach i usługach komunalnych w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej, ciepłej, dystrybucji energii elektrycznej i gazu sieciowego, jak też odbierania i zbierania oraz przetwarzania odpadów komunalnych.

Dane z zakresu tematycznego publikacji przedstawiono w przekrojach wojewódzkich oraz w podziale na miasta i obszary wiejskie. Informacje na niższych poziomach agregacji (powiatów i gmin) zostały udostępnione w Banku Danych Lokalnych na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego (<http://www.stat.gov.pl>).

Planując dalszy rozwój badań w obszarze infrastruktury komunalnej, autorzy będą wdzięczni wszystkim osobom i instytucjom za przekazanie sugestii i uwag, które przyczynią się do kształtowania i wzbogacania treści kolejnych edycji tej publikacji.

Dyrektor
Departamentu Handlu i Usług

Ewa Adach-Stankiewicz

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Spis treści

Przedmowa	3
Spis treści	4
Spis tablic	5
Spis wykresów	6
Spis map	7
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	8
Synteza	9
Gospodarowanie zasobami mieszkaniowymi	10
Rozdział 1. Mieszkaniowy zasób gmin oraz zasób tymczasowych pomieszczeń	10
1.1. Najem lokali mieszkalnych oraz tymczasowych pomieszczeń	10
1.2. Zapotrzebowanie na najem lokali oraz tymczasowych pomieszczeń	14
1.3. Dodatki mieszkaniowe	16
Rozdział 2. Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe	19
Infrastruktura komunalna	21
Rozdział 1. Wodociągi i kanalizacja	21
1.1. Infrastruktura wodociągowa	21
1.2. Infrastruktura kanalizacyjna	25
Rozdział 2. Infrastruktura gazowa	31
Rozdział 3. Infrastruktura ciepłna	35
Rozdział 4. Energia elektryczna	38
Rozdział 5. Gospodarka odpadami komunalnymi	40
Uwagi metodologiczne	50
1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy	50
2. Objasnienia podstawowych pojęć	51

Spis tablic

Tablica 1. Najem lokali mieszkalnych z mieszkaniowego zasobu gmin oraz najem tymczasowych pomieszczeń – stan na 31 grudnia 2021 r.	12
Tablica 2. Gospodarstwa domowe oczekujące na najem lokali mieszkalnych z mieszkaniowego zasobu gmin oraz tymczasowych pomieszczeń – stan na 31 grudnia 2021 r.	15
Tablica 3. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej i zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	24
Tablica 4. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej i ilość ścieków odprowadzonych z gospodarstw domowych	28
Tablica 5. Przydomowe systemy do odprowadzania ścieków – stan na 31 grudnia	29
Tablica 6. Nieczystości ciekłe bytowe odebrane	30
Tablica 7. Ludność korzystająca z gazu z sieci i zużycie gazu w gospodarstwach domowych	33
Tablica 8. Infrastruktura ciepła i sprzedaż energii cieplnej	35
Tablica 9. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	38
Tablica 10. Odpady komunalne odebrane lub zebrane na 1 mieszkańca	40
Tablica 11. Frakcje odpadów komunalnych odebranych lub zebranych selektywnie na 1 mieszkańca	43
Tablica 12. Przetwarzanie odpadów komunalnych	44

Spis wykresów

Wykres 1.	Liczba lokali mieszkalnych, na które obowiązywały umowy o najem – stan na 31 grudnia 2021 r.	11
Wykres 2.	Liczba wynajmowanych tymczasowych pomieszczeń – stan na 31 grudnia 2021 r.	14
Wykres 3.	Przeciętna wysokość dodatków mieszkaniowych w latach 2010–2021	17
Wykres 4.	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej – stan na 31 grudnia	21
Wykres 5.	Przyrost długości sieci wodociągowej rozdzielczej w latach 2010–2021	22
Wykres 6.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej – stan na 31 grudnia	25
Wykres 7.	Przyrost długości sieci kanalizacyjnej w latach 2010–2021	26
Wykres 8.	Długość czynnej sieci gazowej dystrybucyjnej – stan na 31 grudnia	31
Wykres 9.	Przyrost długości sieci gazowej w latach 2010–2021	32
Wykres 10.	Rodzaje paliw stosowanych do produkcji energii cieplnej na cele grzewcze w 2021 r.	37
Wykres 11.	Odpady komunalne wytworzone według sektora własności podmiotów odbierających lub zbierających odpady komunalne	41
Wykres 12.	Źródła pochodzenia odpadów komunalnych wytworzonych w 2021 r.	41
Wykres 13.	Odpady komunalne odebrane lub zebrane selektywnie według frakcji i źródeł pochodzenia w 2021 r.	42
Wykres 14.	Składowiska czynne – stan na 31 grudnia	46
Wykres 15.	Składowiska zamknięte	46

Spis map

Mapa 1.	Powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych, na które obowiązywały umowy najmu – stan na 31 grudnia 2021 r.	12
Mapa 2.	Liczba lokali mieszkalnych, na które obowiązywały umowy o najem socjalny – stan na 31 grudnia 2021 r.	13
Mapa 3.	Liczba gospodarstw domowych oczekujących na najem lokalu – stan na 31 grudnia 2021 r.	15
Mapa 4.	Liczba gospodarstw domowych oczekujących na najem tymczasowych pomieszczeń – stan na 31 grudnia 2021 r.	16
Mapa 5.	Przeciętna wysokość dodatków mieszkaniowych wypłaconych w 2021 r.	18
Mapa 6.	Grunty przekazane inwestorom pod budownictwo mieszkaniowe w 2021 r.	19
Mapa 7.	Gęstość sieci wodociągowej rozdzielczej w miastach – stan na 31 grudnia 2021 r.	23
Mapa 8.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej i zużycie wody na 1 mieszkańca w 2021 r.	24
Mapa 9.	Gęstość sieci kanalizacyjnej w miastach – stan na 31 grudnia 2021 r.	27
Mapa 10.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej i ilość ścieków odprowadzonych z gospodarstw domowych w 2021 r.	28
Mapa 11.	Przydomowe systemy do odprowadzania ścieków – stan na 31 grudnia 2021 r.	29
Mapa 12.	Stacje zlewne i nieczystości ciekłe bytowe wywiezione do stacji zlewnych w 2021 r.	30
Mapa 13.	Gęstość sieci dystrybucyjnej gazowej w miastach – stan na 31 grudnia 2021 r.	33
Mapa 14.	Ludność korzystająca z gazu z sieci i zużycie gazu na 1 mieszkańca w 2021 r.	34
Mapa 15.	Sprzedaż gazu z sieci gospodarstwom domowym w 2021 r.	34
Mapa 16.	Gęstość sieci ciepłej – stan na 31 grudnia 2021 r.	36
Mapa 17.	Sprzedaż energii ciepłej na cele grzewcze w budynkach mieszkalnych w 2021 r.	36
Mapa 18.	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2021 r.	39
Mapa 19.	Gospodarka odpadami komunalnymi w 2021 r.	44
Mapa 20.	Składowiska w 2021 r.	45
Mapa 21.	Odgazowywanie składowisk odpadów – stan na 31 grudnia 2021 r.	47
Mapa 22.	Powierzchnia składowania odpadów komunalnych – stan na 31 grudnia 2021 r.	48
Mapa 23.	Dziki wysypiska w 2021 r.	48
Mapa 24.	Powierzchnia dzikich wysypisk – stan na 31 grudnia 2021 r.	49

Objaśnienia znaków umownych

Symbol	Opis
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe
Kreska (-)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło
„W tym”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy

Ważniejsze skróty

Skrót	Znaczenie
tys.	tysiąc
mln	milion
mld	miliard
m	metr
m ²	metr kwadratowy
m ³	metr sześcienny
dam ³	dekametr sześcienny
hm ³	hektometr sześcienny
km	kilometr
km ²	kilometr kwadratowy
ha	hektar
kg	kilogram
kWh	kilowatogodzina
GWh	gigawatogodzina
MJ	megadżul
MPa	megapaskal
TJ	teradżul
r.	rok
szt.	sztuka
ok.	około
p.proc.	punkt procentowy

Synteza

Na koniec 2021 r. liczba lokali mieszkalnych z mieszkaniowego zasobu gminy, na które obowiązywały umowy najmu (z wyłączeniem lokali zamiennych i tymczasowych pomieszczeń), wyniosła 630,7 tys., a ich powierzchnia 28 085,6 tys. m². W porównaniu do 2020 r. liczba obowiązujących umów najmu lokali mieszkalnych spadła o 2,7% (o 17,6 tys.), a powierzchnia użytkowa wynajmowanych lokali zmniejszyła się o 641,5 tys. m². W 2021 r. przeciętna powierzchnia wynajmowanego lokalu z mieszkaniowego zasobu gmin wyniosła 44,5 m² (wzrost o 0,2 m² do roku poprzedniego).

Liczba lokali mieszkalnych, na które obowiązywały umowy najmu socjalnego na koniec 2021 r. osiągnęła 66,3 tys. i była większa o 0,6% w porównaniu z 2020 r., podczas gdy powierzchnia użytkowa lokali objętych umowami najmu socjalnego wyniosła 2 287,6 tys. m² (wzrost o 2,2%).

Na koniec 2021 r. na najem lokali z mieszkaniowego zasobu gmin (z wyłączeniem lokali zamiennych i pomieszczeń tymczasowych) oczekiwało 129 019 gospodarstw domowych i w porównaniu do 2020 r. ich liczba spadła o 5,2%, jednocześnie na listę oczekujących na najem socjalny lokali wpisanych było 71 264 gospodarstw domowych (spadek o 4,8%). W 2021 r. wypłacono prawie 2,5 mln dodatków mieszkaniowych na łączną kwotę 615,2 mln PLN. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek liczby dodatków – o 3,6%, wzrosła natomiast wartość wypłaconych dodatków – o 5,9%.

W 2021 r. gminy przekazały inwestorom pod budownictwo mieszkaniowe 1 163,9 ha gruntów, z których 83,5% przeznaczono pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.

Analogicznie do lat poprzednich, w 2021 r. odnotowano kolejne inwestycje w obszarze infrastruktury sanitarno-technicznej. Na koniec 2021 r. odnotowano wzrost zarówno długości sieci wodociągowej rozdzielczej jak i kanalizacyjnej (odpowiednio do 316,7 tys. km i 173,5 tys. km) jak i liczby przyłączy wodociągowych (do ponad 6,0 mln szt.) i kanalizacyjnych (do prawie 3,7 mln szt.). Spadło natomiast przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe (do 33,7 m³ na mieszkańca), jak również ilość ścieków odprowadzonych od gospodarstw domowych (do 994,6 hm³). Zanotowano również więcej przydomowych systemów do odprowadzania ścieków (ok. 2 440,1 tys. szt.), z czego prawie 87% stanowiły zbiorniki bezodpływowe, z których w ciągu roku odebrano około 31,7 hm³ nieczystości ciekłych bytowych. Wzrosła również liczba funkcjonujących na koniec 2021 r. stacji zlewnych (do 2 381 szt.).

Na koniec 2021 r. zarówno długość sieci gazowej ogółem, jak i przyłączy gazowych w Polsce wzrosła i osiągnęła odpowiednio 165,7 tys. km i 55,0 tys. km. W 2021 r. w Polsce zużycie gazu z sieci przez gospodarstwa domowe wzrosło i wyniosło 59 431,5 GWh przy równoczesnym wzroście liczby odbiorców o 2,5%.

Zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe w Polsce w 2021 r. nieznacznie wzrosło i osiągnęło poziom ok. 31 647,1 GWh, natomiast zużycie energii elektrycznej na odbiorcę w gospodarstwach domowych spadło o 0,8% i wyniosło 1 979,9 kWh.

Długość sieci ciepłej ogółem na koniec 2021 r. wyniosła 25 238,7 km, z czego 65,5% przypadło na sieć przesyłową i dystrybucyjną (16 524,8 km), a 34,5% na przyłącza do budynków (8 713,9 km). W 2021 r. w Polsce sprzedano 211,7 tys. TJ energii cieplnej, z czego na potrzeby ogrzewania budynków mieszkalnych 166,5 tys. TJ (78,6%).

W 2021 r. w Polsce odnotowano wzrost ilości wytworzonych odpadów komunalnych – do 13 673,6 tys. ton (z czego 85,8% pochodziło z gospodarstw domowych). Wzrosła również (do 360 kg) średnia ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez jednego mieszkańca. W 2021 r. odnotowano wzrost udziału (do 39,8%) odpadów odebranych lub zebranych selektywnie w ogólnej ilości wytworzonych odpadów komunalnych. Według stanu na koniec 2021 r. wzrosła liczba ogólnodostępnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (do 2 279). Na koniec 2021 r. odnotowano spadek liczby czynnych składowisk przyjmujących odpady komunalne (do 265, o powierzchni około 1 667,2 ha). Wzrosła natomiast liczba dzikich wysypisk (do 2 246).

GOSPODAROWANIE ZASOBAMI MIESZKANIOWYMI

Rozdział 1

Mieszkaniowy zasób gmin oraz zasób tymczasowych pomieszczeń

1.1. Najem lokali mieszkalnych oraz tymczasowych pomieszczeń

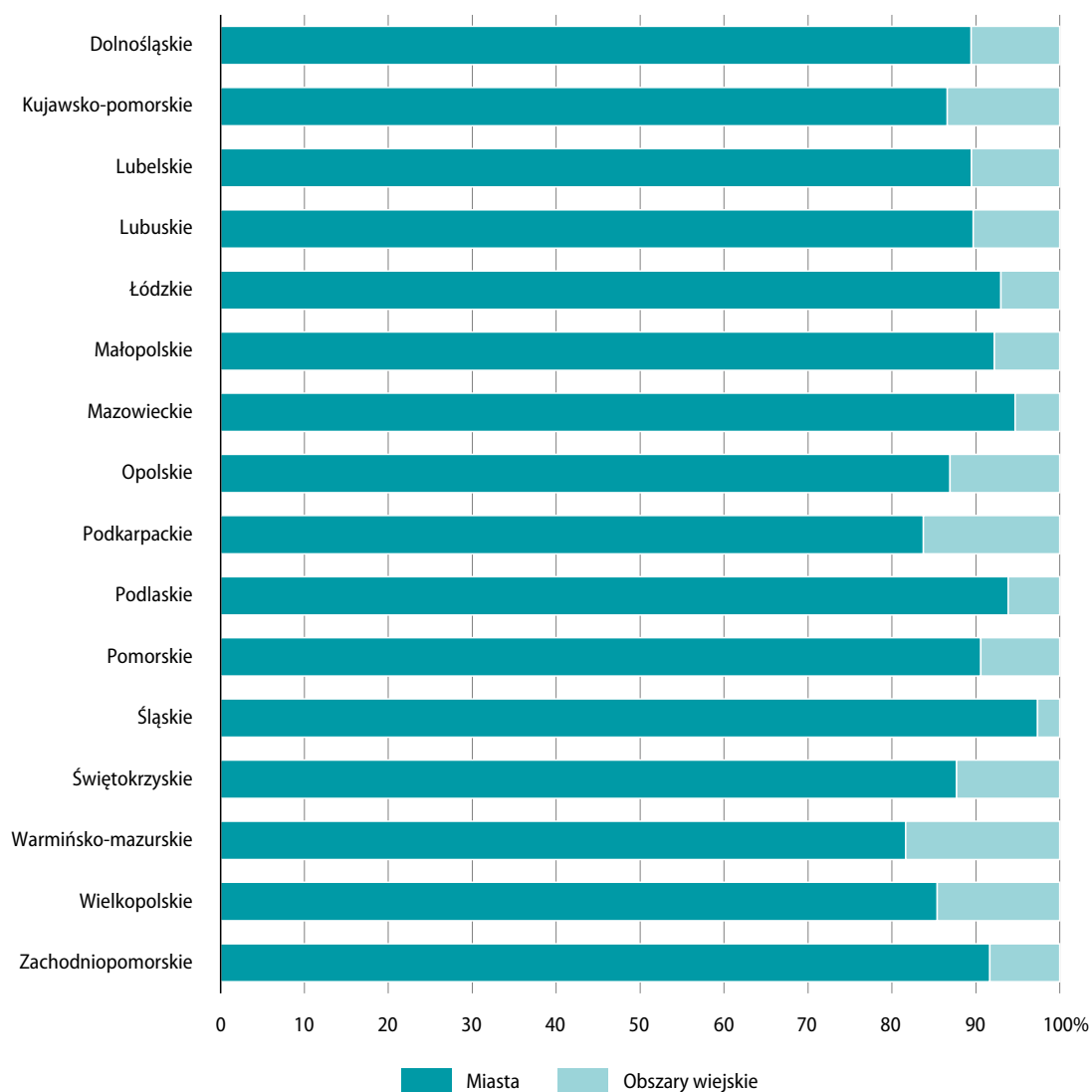
Przez **mieszkaniowy zasób gminy** należy rozumieć lokale służące do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, stanowiące własność gminy lub jednoosobowych spółek gminnych, którym gmina powierzyła realizację zadania własnego w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej, z wyjątkiem towarzystw budownictwa społecznego, oraz lokale pozostające w posiadaniu samoistnym tych podmiotów.

Umową **najmu socjalnego** lokalu jest umowa najmu lokalu nadającego się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie. Umowę najmu socjalnego lokalu zawiera się na czas oznaczony. Stawka czynszu w przypadku najmu socjalnego lokalu nie może przekraczać połowy stawki najniższego czynszu obowiązującego w mieszkaniowym zasobie gminy.

Przez **tymczasowe pomieszczenie** należy rozumieć pomieszczenie nadające się do zamieszkania, posiadające dostęp do źródła zaopatrzenia w wodę i do ustępu, chociażby te urządzenia znajdowały się poza budynkiem, oświetlenie naturalne i elektryczne, możliwość ogrzewania, niezawilgocone przegrody budowlane oraz zapewniające możliwość zainstalowania urządzenia do gotowania posiłków, zapewniające co najmniej 5 m² powierzchni mieszkalnej na jedną osobę i w miarę możliwości znajdujące się w tej samej lub pobliskiej miejscowości, w której dotychczas zamieszkiwały osoby przekwaterowywane.

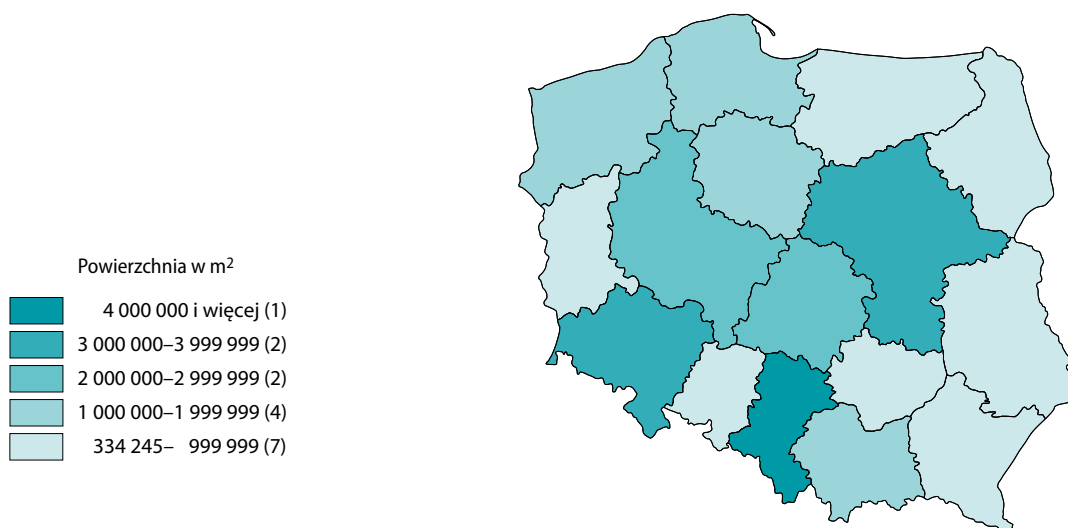
Liczba lokali mieszkalnych, na które na koniec 2021 r. obowiązywały umowy najmu z mieszkaniowego zasobu gminy (z wyłączeniem lokali zamiennych i tymczasowych pomieszczeń), wyniosła 630,7 tys., a ich powierzchnia 28 085,6 tys. m². W porównaniu do 2020 r. liczba obowiązujących umów najmu lokali mieszkalnych spadła o 2,7% (o 17,6 tys.), w tym o 2,8% (o 16,9 tys.) w miastach i o 1,3% (o 730) na obszarach wiejskich. Powierzchnia użytkowa wynajmowanych lokali zmniejszyła się natomiast o 641,5 tys. m², tj. o 2,2% (spadła na obszarach wiejskich o 20,3 tys. m², tj. o 0,8%, a w miastach 621,2 tys. m², tj. o 2,4%).

Analogicznie do roku poprzedniego najwięcej lokali mieszkalnych, na które obowiązywały umowy najmu w 2021 r., zlokalizowanych było w województwach: śląskim (121,4 tys.), mazowieckim (94,0 tys.) i dolnośląskim (75,5 tys.). Najmniejszą liczbę lokali mieszkalnych, na które podpisane były umowy najmu zanotowano natomiast w województwach: świętokrzyskim (8,6 tys.), podlaskim (12,0 tys.) oraz podkarpackim (13,0 tys.).

Wykres 1. Liczba lokali mieszkalnych, na które obowiązywały umowy o najem – stan na 31 grudnia 2021 r.

Przyrost liczby lokali mieszkalnych, na które obowiązywały umowy najmu, odnotowano w województwach podkarpackim (o 4,9%) i pomorskim (o 2,7%). Największy spadek natomiast w porównaniu do 2020 r. nastąpił w województwach: kujawsko-pomorskim (o 8,2%), zachodnio-pomorskim (o 7,1%) i śląskim (o 4,9%). Najwięcej powierzchni użytkowej wynajmowanych lokali odnotowano w województwie śląskim – 5 593,4 tys. m², a najniższą w województwie świętokrzyskim – 334,2 tys. m².

Mapa 1. Powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych, na które obowiązywały umowy najmu – stan na 31 grudnia 2021 r.

Na koniec 2021 r. przeciętna powierzchnia wynajmowanego lokalu z mieszkaniowego zasobu gmin wyniosła 44,5 m² (wzrost o 0,2 m² do roku poprzedniego). Największe wartości przeciętnych powierzchni użytkowych wynajmowanych lokali zaobserwowano w województwie opolskim (49,5 m²) i wielkopolskim (47,6 m²), a najmniejsze w województwie świętokrzyskim (39,1 m²), mazowieckim (40,8 m²) i zachodniopomorskim (47,3 m²)

Tablica 1. Najem lokali mieszkalnych z mieszkaniowego zasobu gmin oraz najem tymczasowych pomieszczeń – stan na 31 grudnia 2021 r.

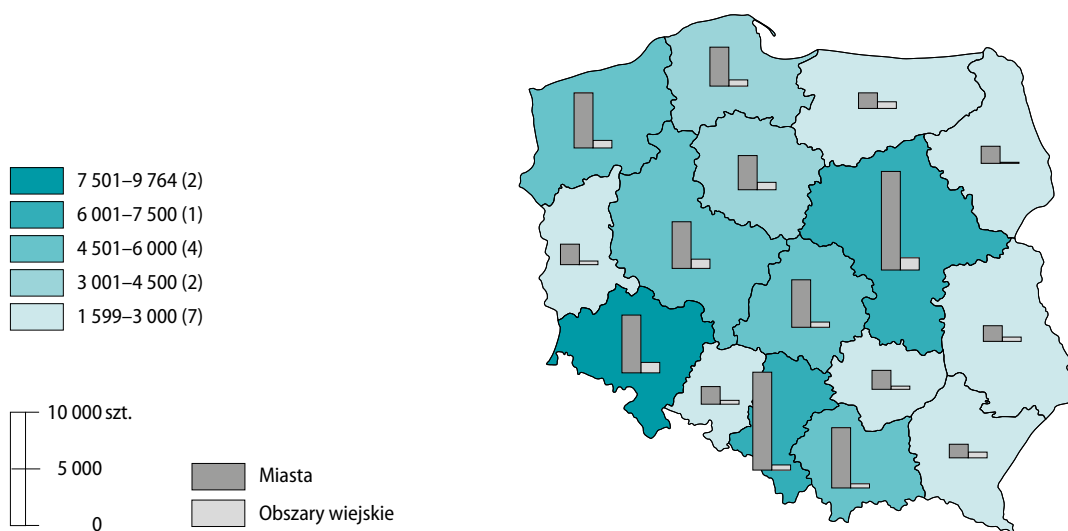
Wyszczególnienie	Polska	Miasta	Obszary wiejskie
Umowy (obowiązujące) o najem			
Lokali mieszkalnych ^a	630 728	577 358	53 370
w tym najem socjalny	66 267	57 817	8 450
Tymczasowych pomieszczeń	1 365	1 227	138
Powierzchnia użytkowa w tys. m ²			
Lokali mieszkalnych ^a	28 085,6	25 611,7	2 473,9
w tym najem socjalny	2 287,6	1 988,1	299,5
Tymczasowych pomieszczeń	30,7	27,2	3,5
Przeciętna powierzchnia w m ²			
Lokali mieszkalnych ^a	44,5	44,4	46,4
w tym najem socjalny	34,5	34,4	35,4
Tymczasowych pomieszczeń	22,5	22,2	25,4

a Z wyłączeniem lokali zamiennych i tymczasowych pomieszczeń.

Liczba lokali mieszkalnych, na które obowiązywały umowy najmu socjalnego na koniec 2021 r., osiągnęła 66,3 tys. i była większa o 0,6% w porównaniu z 2020 r., a ich powierzchnia wyniosła 2 287,6 tys. m² (wzrost o 2,2%). W miastach podpisano 57,8 tys. umów najmu socjalnego lokali o łącznej powierzchni 1 988,1 tys. m², natomiast na obszarach wiejskich objętych umowami było 8,5 tys. lokali o powierzchni 299,5 tys. m².

W układzie wojewódzkim największy przyrost lokali, na które obowiązywały umowy o najem socjalny, na obszarach wiejskich odnotowano w województwach: podkarpackim – o 84,0% (wzrost o 231 umów), mazowieckim – o 5,0% (wzrost o 51 umów) i małopolskim – o 3,7% (wzrost o 13). W miastach natomiast najwyższy przyrost odnotowano w województwie wielkopolskim – o 31,0% (wzrost o 972) i pomorskim – o 11,9% (wzrost o 366 umów).

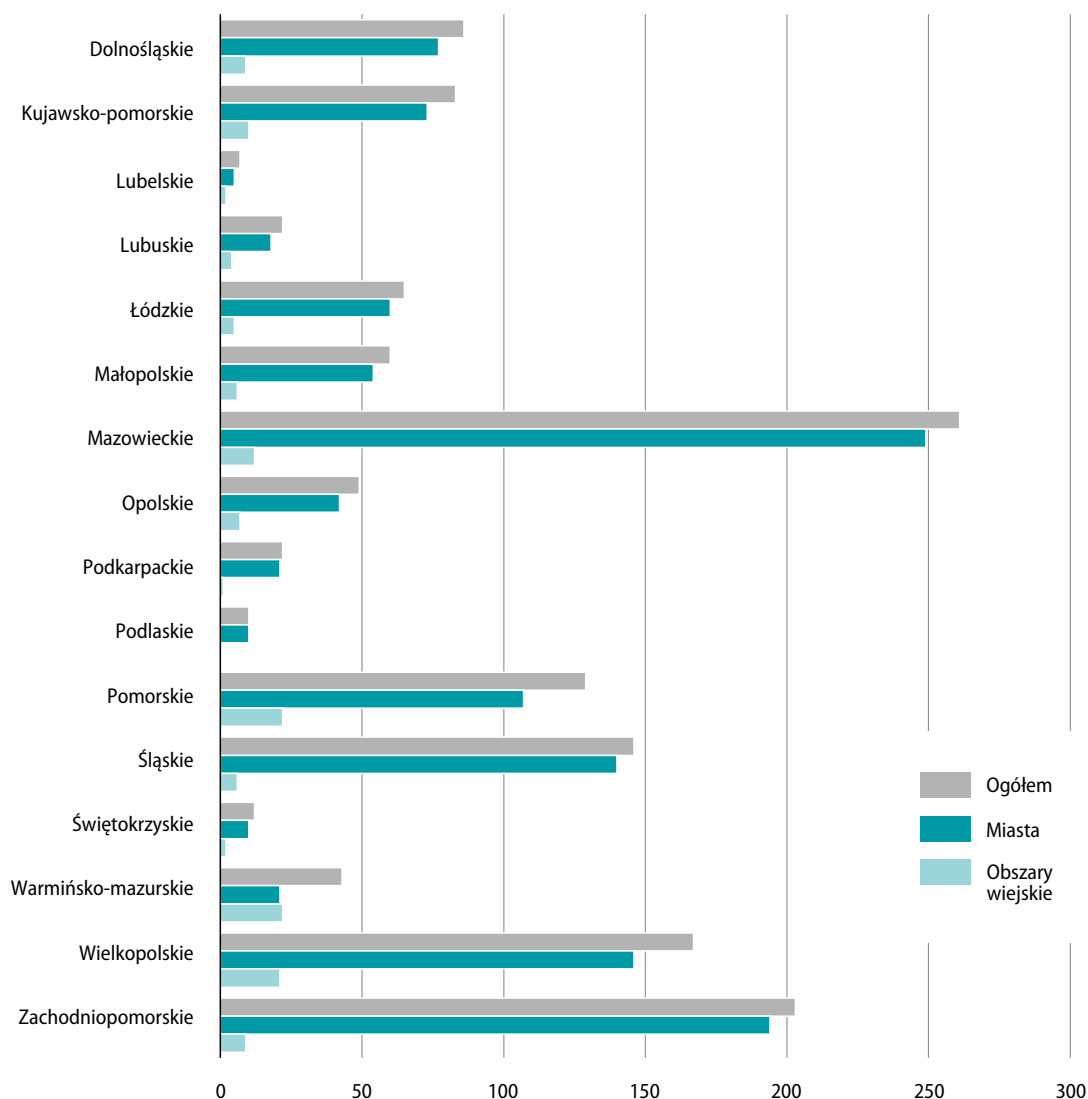
Mapa 2. Liczba lokali mieszkalnych, na które obowiązywały umowy o najem socjalny – stan na 31 grudnia 2021 r.

Najwyższą przeciętną powierzchnię lokalu, na który obowiązywała umowa najmu socjalnego odnotowano na obszarach wiejskich w województwie podkarpackim (47,5 m²), zaś najmniejszą – w miastach w województwie łódzkim (29,3 m²). Przeciętna powierzchnia lokalu objętego umową o najem socjalny dla Polski ogółem wyniosła 34,5 m².

Na koniec 2021 r. gminy miały zawarte umowy najmu na 1 365 tymczasowych pomieszczeń o powierzchni 30,7 tys. m². W porównaniu z 2020 r. spadła zarówno liczba umów – o 22,4%, jak i powierzchni wynajmowanych pomieszczeń – o 21,9%.

Wykres 2. Liczba wynajmowanych tymczasowych pomieszczeń – stan na 31 grudnia 2021 r.

1.2. Zapotrzebowanie na najem lokali oraz tymczasowych pomieszczeń

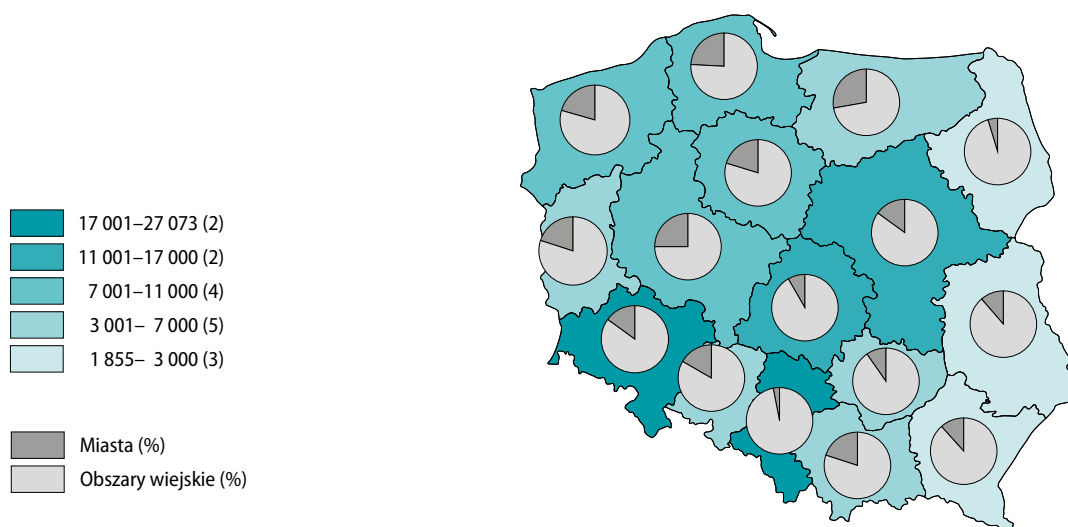
Przez **gospodarstwa domowe oczekujące na najem lokali od gminy** rozumie się gospodarstwa domowe spełniające wymogi zawarte w uchwale rady gminy określającej zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy.

Na koniec 2021 r. na najem lokali z mieszkaniowego zasobu gmin (z wyłączeniem lokali zamiennych i pomieszczeń tymczasowych) oczekiwało 129 019 gospodarstw domowych. W odniesieniu do 2020 r. liczba oczekujących gospodarstw domowych oczekujących na najem lokali mieszkalnych spadła o 5,2% (o 7 137 gospodarstw domowych).

Tablica 2. Gospodarstwa domowe oczekujące na najem lokali mieszkalnych z mieszkaniowego zasobu gmin oraz tymczasowych pomieszczeń – stan na 31 grudnia 2021 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Na najem socjalny lokali		Najem tymczasowych pomieszczeń
		razem	w tym w ramach realizacji wyroków eksmisyjnych	
W liczbach bezwzględnych				
Polska	129 019	71 264	42 064	16 635
miasta	110 637	65 117	41 241	16 522
obszary wiejskie	18 382	6 147	823	113
Polska=100%				
miasta	85,8	91,4	98,0	99,3
obszary wiejskie	14,2	8,6	2,0	0,7

Na koniec 2021 r. najwięcej gospodarstw domowych oczekujących na najem lokalu odnotowano w miastach, tj. 110,6 tys., co stanowiło 85,8% ogółu. Na obszarach wiejskich liczba oczekujących gospodarstw zmniejszyła się o 3,6% do roku poprzedniego (o 694 gospodarstw). Wzrost liczby gospodarstw domowych oczekujących na najem lokali mieszkalnych zaobserwowano jedynie w województwie dolnośląskim (o 9,2%) i podlaskim (o 2,4%). Największy spadek natomiast odnotowano w województwach: zachodniopomorskim (o 12,1%), pomorskim (11,6%) i mazowieckim (11,1%).

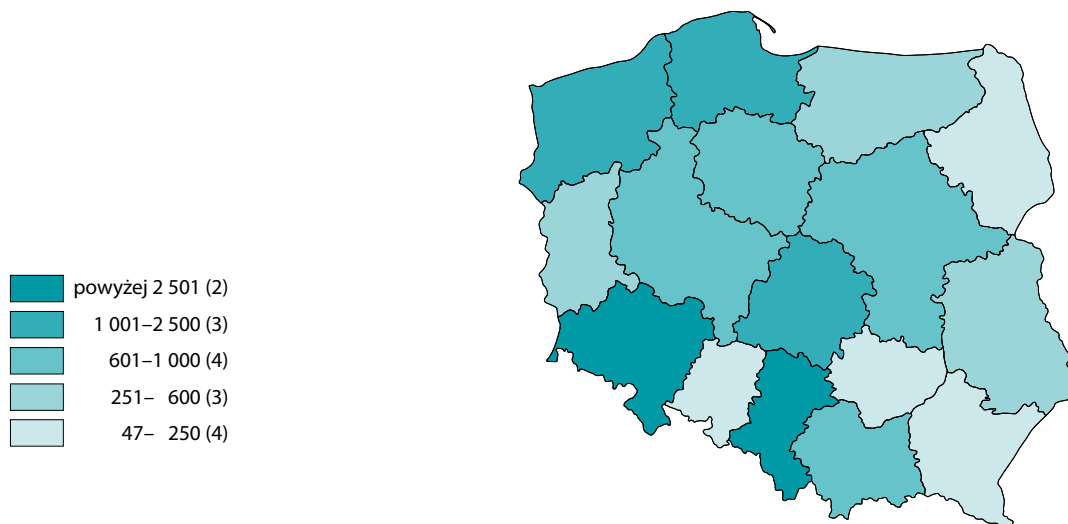
Mapa 3. Liczba gospodarstw domowych oczekujących na najem lokalu – stan na 31 grudnia 2021 r.

Z ogólnej liczby oczekujących na najem z mieszkaniowego zasobu gminy na najem socjalny lokali oczekiwało 71 264 gospodarstw domowych (spadek o 4,8% w porównaniu z 2020 r.). Najwięcej oczekujących na najem socjalny zaobserwowano w województwach: śląskim – 15 107, dolnośląskim – 8 749 i łódzkim – 7 158. Podobnie jak w 2020 r. najmniej gospodarstw oczekiwało na najem socjalny w województwach: podlaskim – 738, podkarpackim – 1 403 i lubelskim – 1 428.

W 2021 r. w miastach na listę oczekujących na najem socjalny lokali wpisano 14 885 gospodarstw domowych, zaś na obszarach wiejskich 1 798 gospodarstw domowych. Wykreślono natomiast z listy oczekujących na najem socjalny 9 904 gospodarstw domowych w miastach, a na obszarach wiejskich 741 gospodarstw domowych.

Na koniec 2021 r. na najem socjalny lokali w ramach realizacji wyroków eksmisyjnych oczekiwało 42 064 gospodarstw domowych (spadek o 3,1%). Na koniec 2021 r. liczba gospodarstw domowych oczekujących na najem tymczasowych pomieszczeń wyniosła 16 635. W stosunku do roku poprzedniego liczba oczekujących spadła o 1,6% (o 263 gospodarstw domowych).

Mapa 4. Liczba gospodarstw domowych oczekujących na najem tymczasowych pomieszczeń – stan na 31 grudnia 2021 r.

1.3. Dodatki mieszkaniowe

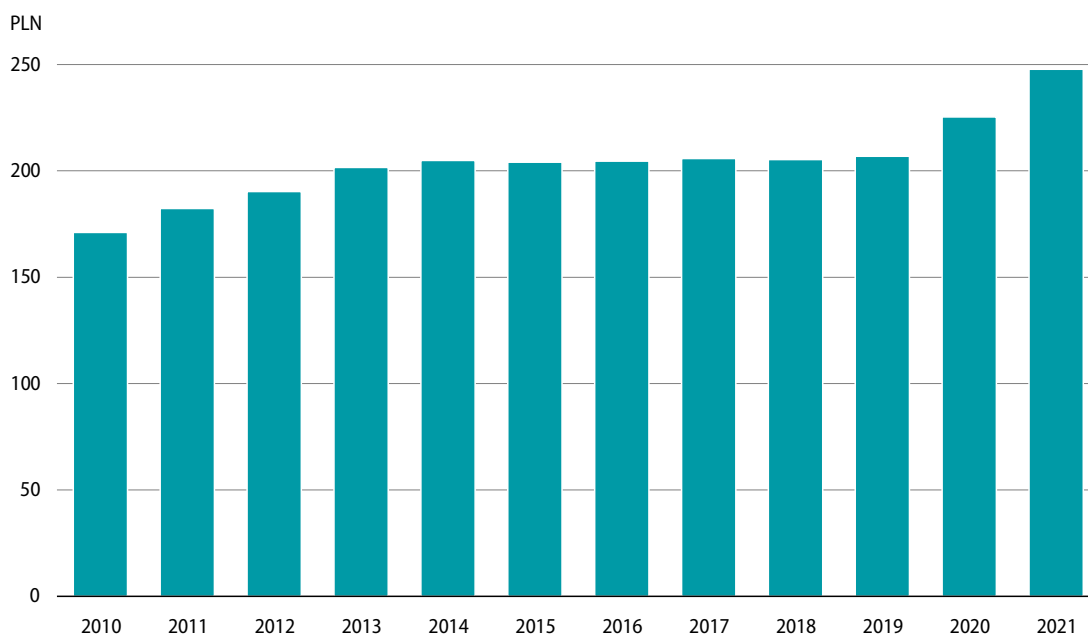
Dodatek mieszkaniowy jest powszechnym i okresowym świadczeniem pieniężnym, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego lub domów jednorodzinnych. Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem obligacyjnym, przyznawanym na wniosek osoby uprawnionej w tym sensie, że osobom spełniającym ustawowe warunki przysługuje prawo żądania jego wypłaty, a także powszechnym (tj. przysługuje niezależnie od tego, jaki tytuł prawny do lokalu przysługuje osobie uprawnionej, poza wyjątkami przewidzianymi w ustawie) oraz okresowym, przyznaje się go bowiem na określony okres z możliwością ponownego przyznania w razie dalszego spełnienia ustawowych warunków.

W 2021 r. wypłacono prawie 2,5 mln dodatków mieszkaniowych na łączną kwotę 615,2 mln PLN. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek liczby dodatków – o 3,6%, wzrosła natomiast wartość wypłaconych dodatków – o 5,9%. Podobnie jak w poprzednim roku, najwięcej dodatków mieszkaniowych wypłacono użytkownikom lokali gminnych, tj. 40,7% oraz lokali spółdzielczych – 26,3%, najmniej zaś uzyskali użytkownicy mieszkań товариств будownицтва społecznego – 2,4% oraz mieszkań innych podmiotów – 4,6%.

Najwięcej pod względem liczby przyznanych dodatków mieszkaniowych zanotowano w województwach: śląskim – 438,2 tys. w kwocie 108,8 mln PLN, mazowieckim – 262,4 tys. w kwocie 64,3 mln PLN i wielkopolskim – 230,6 tys. w kwocie 65,0 mln PLN. Najmniej dodatków mieszkaniowych przyznano w województwach: świętokrzyskim – 40,8 tys. w kwocie 8,2 mln PLN, opolskim – 49,8 tys. w kwocie 11,3 mln PLN i lubuskim – 72,2 tys. w kwocie 19,7 mln PLN.

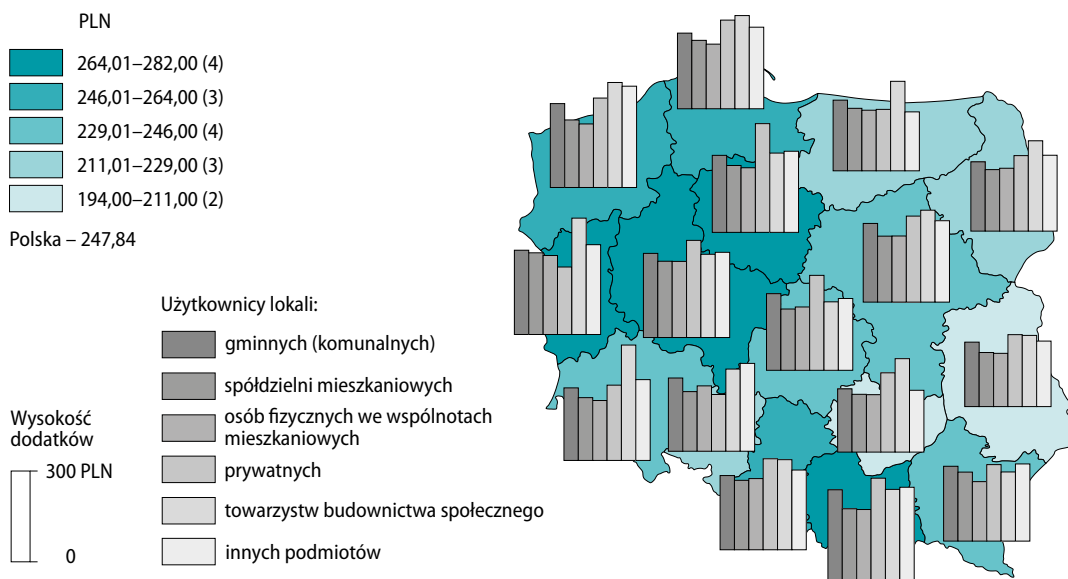
W miastach wypłacono dodatki mieszkaniowe o wartości 571,6 mln PLN, w tym użytkownikom lokali gminnych 241,5 mln PLN, a użytkownikom lokali spółdzielczych 136,7 mln PLN. Na obszarach wiejskich natomiast wypłacono dodatki w kwocie 43,6 mln PLN, w tym użytkownikom lokali gminnych 14,4 mln PLN i spółdzielczych 7,3 mln PLN.

Wykres 3. Przeciętna wysokość dodatków mieszkaniowych w latach 2010–2021

Przeciętna wysokość dodatku mieszkaniowego w 2021 r. wyniosła 247,84 PLN (wzrost o 9,9% w porównaniu do 2020 r., tj. o 22,37 PLN). Najwyższa przeciętna kwota dodatku została wypłacona użytkownikom lokali pozostających w zasobie prywatnym – 307,83 PLN (wzrost o 9,4% w porównaniu do poprzedniego roku), a najniższa użytkownikom lokali objętych wspólnotami mieszkaniowymi – 214,58 PLN (wzrost o 9,0%). W miastach przeciętna wysokość wypłaconego dodatku mieszkaniowego wyniosła 248,64 PLN, natomiast na obszarach wiejskich 237,83 PLN. Największą przeciętną wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych odnotowano w województwach: wielkopolskim – 282,00 PLN, małopolskim – 277,87 PLN i kujawsko-pomorskim – 273,78 PLN, najmniejszą zaś w województwach: lubelskim – 194,44 PLN i świętokrzyskim – 200,72 PLN.

Mapa 5. Przeciętna wysokość dodatków mieszkaniowych wypłaconych w 2021 r.

Rozdział 2

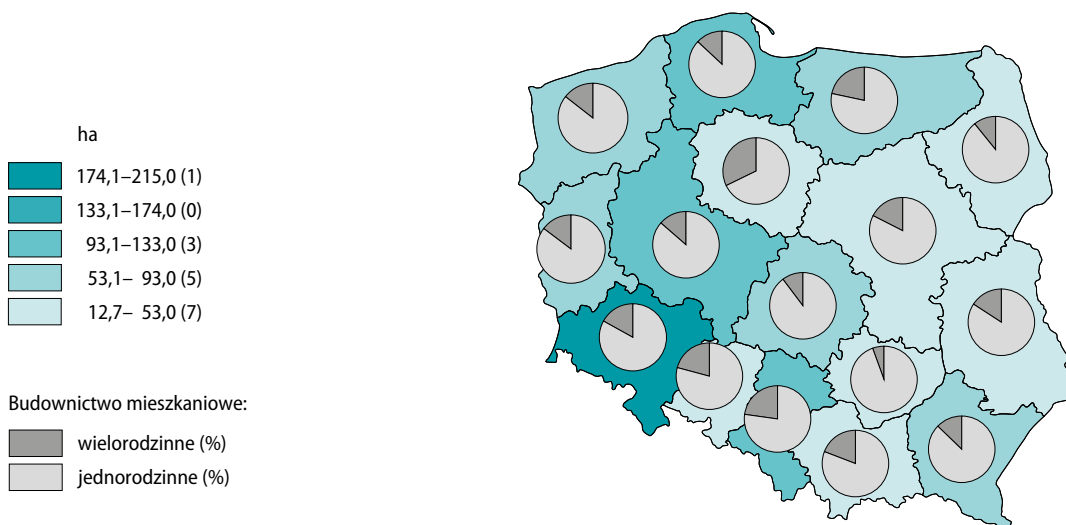
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe

Przez **grunty komunalne** rozumie się grunty, które są własnością gmin i związków międzygminnych, grunty, których właściciele nie są znani, znajdujące się we władaniu na zasadach samoistnego posiadania gminnych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej oraz grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste.

Przez **grunty uzbrojone** należy rozumieć tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe, do których prowadzi droga dojazdowa oraz istnieje możliwość przyłączenia do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej i ciepłowniczej.

W 2021 r. gminy przekazały inwestorom pod budownictwo mieszkaniowe 1 163,9 ha gruntów (więcej o 26,3% w stosunku do roku poprzedniego), z których 83,5% przeznaczono pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Z ogólnej powierzchni gruntów przekazanych pod budownictwo mieszkaniowe 57,4% stanowiły grunty w miastach. Z przekazanych inwestorom pod budownictwo mieszkaniowe gruntów w 2021 r. najwięcej, tj. 842,4 ha przekazano osobom fizycznym, spółkom i innym podmiotom – 224,8 ha, pod budownictwo komunalne – 68,2 ha, towarzystwom budownictwa społecznego – 26,3 ha, a pod budownictwo spółdzielcze – 2,2 ha.

Mapa 6. Grunty przekazane inwestorom pod budownictwo mieszkaniowe w 2021 r.

W całkowitej powierzchni gruntów przekazanych pod budownictwo mieszkaniowe największy udział odnotowano w województwach: dolnośląskim (18,4%), pomorskim (10,2%) i wielkopolskim (9,2%), a najmniejszy w świętokrzyskim (1,1%), podlaskim i lubelskim (po 2,5%).

W odniesieniu do gruntów z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe będących w zasobach gmin na koniec 2021 r. około 57,7% znajdowało się w miastach, z czego 65,0% gruntów przeznaczonych było pod budownictwo jednorodzinne. Z ogólnej powierzchni gruntów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe 44,0% stanowiły grunty uzbrojone (z czego 61,5% znajdowało się w miastach).

Na koniec 2021 r. największy zasób gruntów przeznaczonych na budownictwo mieszkaniowe znajdował się w województwach: małopolskim – 3 582,1 ha, śląskim – 3 322,6 ha i dolnośląskim – 3 306,7 ha, najmniejszy zaś w świętokrzyskim – 266,9 ha, kujawsko-pomorskim – 582,2 ha i podlaskim – 664,7 ha.

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

Rozdział 1

Wodociągi i kanalizacja

1.1. Infrastruktura wodociągowa

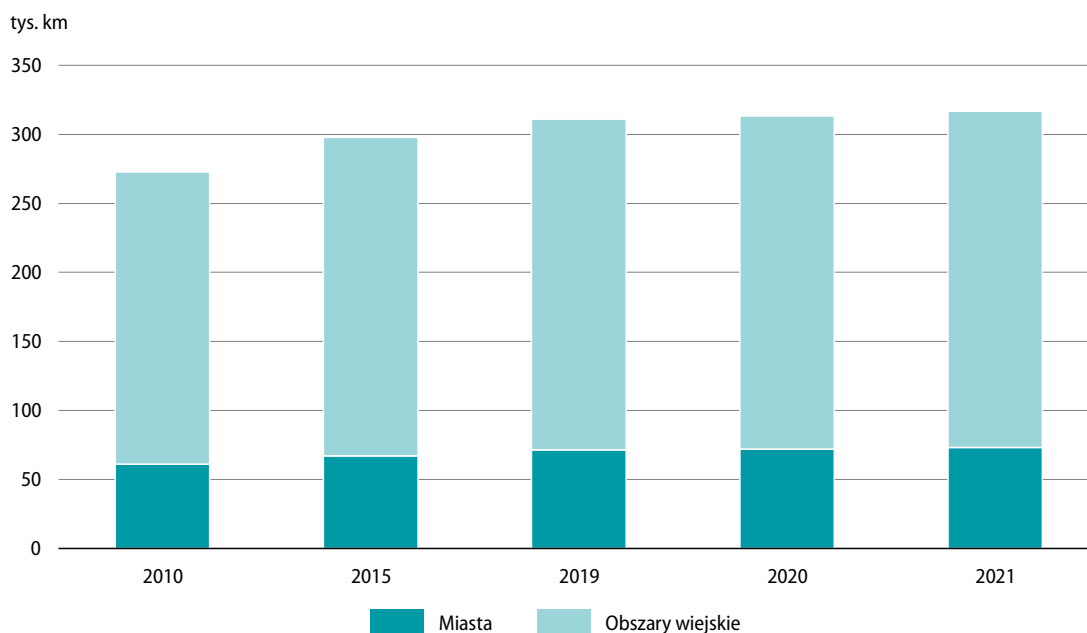
Przez **sieć wodociągową rozdzielczą** należy rozumieć przewody uliczne służące do rozprowadzania wody do odbiorców za pośrednictwem przyłączy do budynków i innych obiektów.

Przyłącze wodociągowe jest to odcinek przewodu łączący sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy wraz z zaworem za wodomierzem głównym.

Analogicznie do lat poprzednich, w 2021 r. odnotowano kolejne inwestycje w obszarze infrastruktury sanitarno-technicznej. W porównaniu z 2010 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej zwiększyła się o 16,0%, tj. z 272,9 tys. km w 2010 r. do 316,7 tys. km w 2021 r., przy czym na obszarach wiejskich z 211,9 tys. km do 243,5 tys. km, tj. o 14,9%. Liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wzrosła natomiast o 1 091,4 tys. szt., tj. o 22,1%, przy czym o 710,1 tys. szt. na obszarach wiejskich, tj. o 23,4%.

Najbardziej znaczący przyrost długości sieci wodociągowej rozdzielczej w 2021 r. zaobserwowano, podobnie jak w 2020 r., w miastach województw: podkarpackiego – o 35,3%, mazowieckiego – o 30,1% i lubuskiego – o 29,1% oraz na obszarach wiejskich województw: małopolskiego – o 24,7%, pomorskiego – o 24,5% i warmińsko-mazurskiego – o 21,6%.

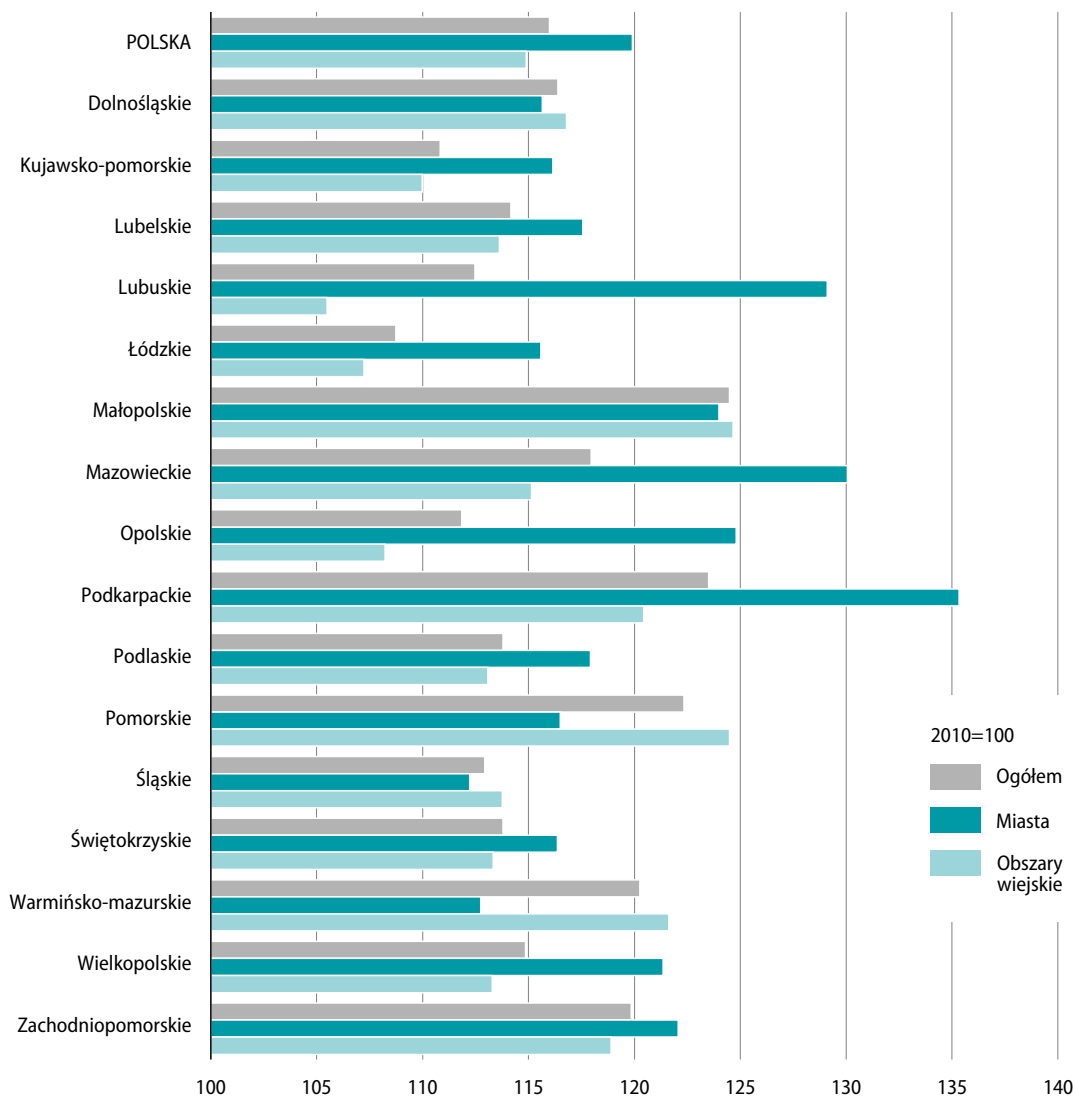
Wykres 4. Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej – stan na 31 grudnia

Na koniec 2021 r. długość sieci wodociągowej rozdzielczej osiągnęła w Polsce ponad 316,7 tys. km, a liczba przyłączy do budynków mieszkalnych – ponad 6,0 mln szt. W porównaniu z 2020 r., długość wybudowanej lub przebudowanej sieci wodociągowej rozdzielczej zwiększyła się o 3,3 tys. km (o 1,0%), przy jednoczesnym wzroście liczby przyłączy do budynków mieszkalnych o 133,9 tys. szt. (o 2,3%).

Ponad 76,9% długości sieci wodociągowej rozdzielczej oraz 62,0% przyłączy do budynków mieszkalnych zlokalizowanych było na obszarach wiejskich. W porównaniu z rokiem poprzednim długość sieci wodociągowej rozdzielczej wzrosła na obszarach wiejskich o 2,1 tys. km (o 0,9%), a liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wzrosła o 88,0 tys. szt. W miastach przybyło prawie 1,2 tys. km sieci (o 1,6%), a liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wzrosła o 45,9 tys. szt. (o 2,0%).

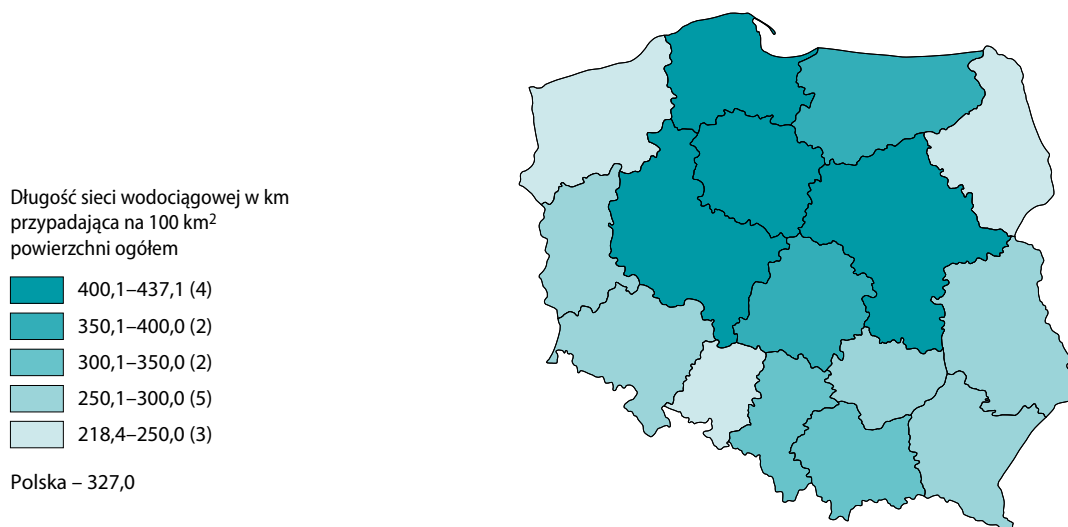
Wykres 5. Przyrost długości sieci wodociągowej rozdzielczej w latach 2010–2021

Gęstość sieci wodociągowej na 100 km² jest to wskaźnik liczony jako iloraz długości sieci wodociągowej do powierzchni obszaru, dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

Wraz z rozwojem infrastruktury wodociągowej następuje systematyczne zagęszczanie sieci na terenie kraju. Na koniec 2021 r. wyniosło ono 101,3 km na 100 km² i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyło się o 1,1 km na 100 km².

Mapa 7. Gęstość sieci wodociągowej rozdzielczej w miastach – stan na 31 grudnia 2021 r.

Najwyższe wartości wskaźnika gęstości sieci wodociągowej rozdzielczej zaobserwowano w województwie śląskim – 181,2 km na 100 km² (wzrost w stosunku do 2020 r. o 1,5 km na 100 km²) oraz małopolskim – 144,5 km na 100 km² (wzrost o 1,8 km na 100 km²), a najniższe w województwie zachodniopomorskim – 50,6 km na 100 km² (wzrost o 0,6 km na 100 km²) i lubuskim – 51,9 km na 100 km² (wzrost o 0,6 km na 100 km²).

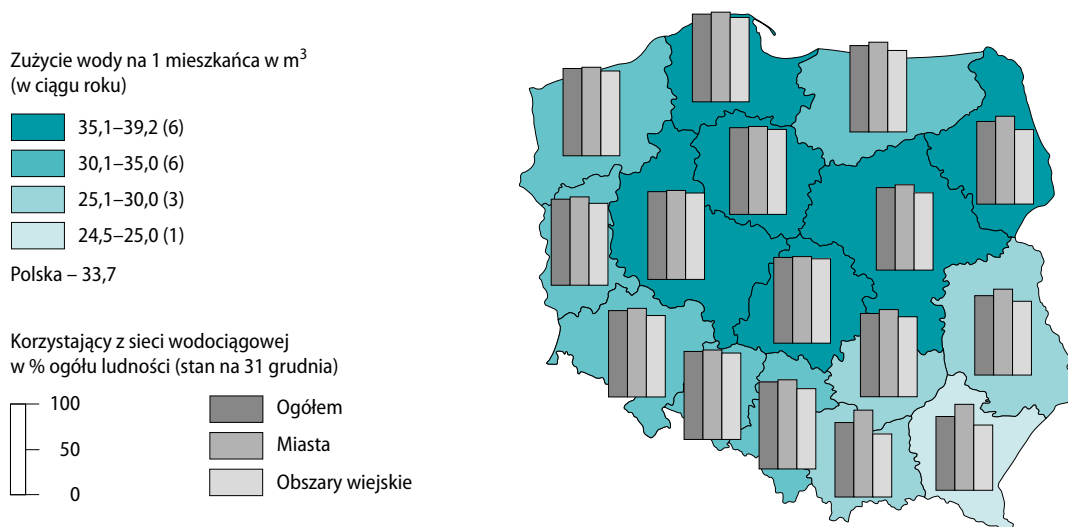
Na koniec 2021 r. odsetek budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniósł 85,2%. Zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich odnotowano wzrost odsetka budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej, odpowiednio o 0,2 p.proc. i 1,2 p.proc.

Rozwój infrastruktury wodociągowej przyczynił się do zwiększenia liczby ludności korzystającej z ww. sieci. Na koniec 2021 r. z sieci wodociągowej korzystało 92,4% ogółu ludności (w porównaniu z 2010 r. wzrost o 5,0 p.proc.). W miastach dostęp do wodociągu miało 96,7% ogółu ludności (wzrost o 1,4 p.proc. w porównaniu z 2010 r.). Na obszarach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej kształtował się na poziomie 85,9% (w stosunku do 2010 r. wzrost o 10,8 p.proc.).

Dane o **korzystających z wodociągu**¹ obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych i w budynkach zbiorowego zamieszkania podłączonych do sieci wodociągowej.

¹ Patrz „Uwagi metodologiczne”, str. 51.

Mapa 8. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej i zużycie wody na 1 mieszkańca w 2021 r.

Przy zwiększającej się liczbie osób mających dostęp do wodociągu, w latach 2010–2021 ilość zużytej wody przypadającej na 1 mieszkańca wzrosła o 8,4%.

Tablica 3. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej i zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021
Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności (stan na 31 grudnia)					
miasta	87,4	91,8	92,2	92,3	92,4
miasta	95,3	96,5	96,6	96,7	96,7
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m ³ (w ciągu roku)					
miasta	31,1	32,2	33,7	34,0	33,7
miasta	35,0	34,3	35,3	35,8	35,3

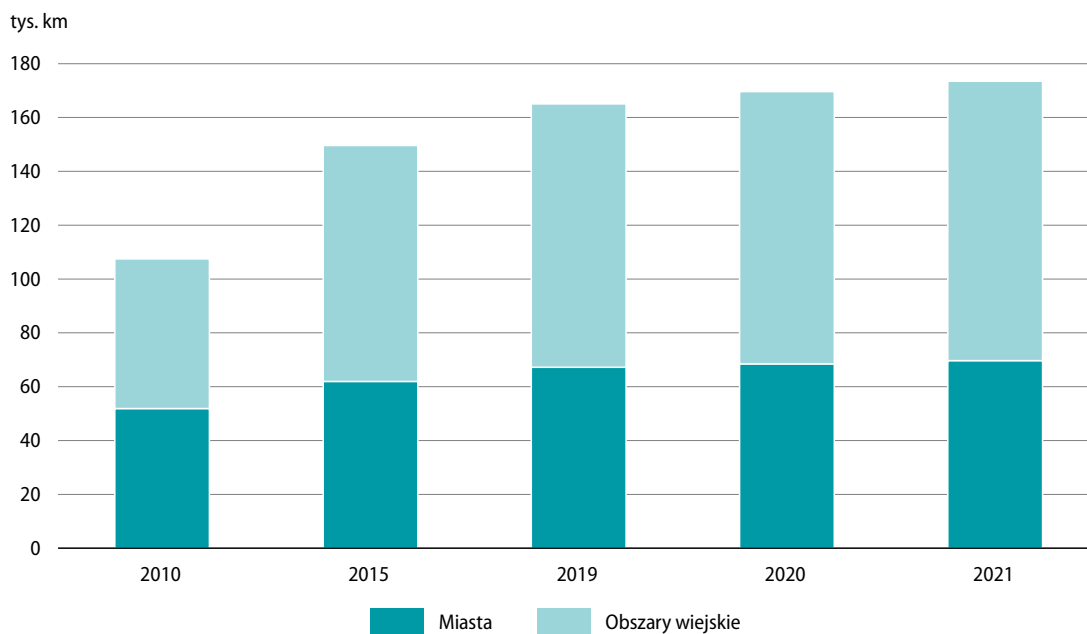
W 2021 r. zużycie wody przez gospodarstwa domowe wyniosło 1 279,8 hm³ i w porównaniu z rokiem poprzednim spadło o 20,2 hm³ (o 1,6%). Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe w 2021 r. wyniosło 33,7 m³ na 1 mieszkańca, przy czym w miastach wynosiło 35,3 m³, a na obszarach wiejskich 31,2 m³. W porównaniu z 2020 r. zużycie wody spadło o 0,3 m³. W miastach odnotowano spadek zużycia – o 0,5 m³, a na obszarach wiejskich – o 0,2 m³. Największy spadek zużycia wody odnotowano w województwach: mazowieckim – o 1,8 m³ na 1 mieszkańca (dla miast spadek o 1,8 m³, a na obszarach wiejskich o 1,7 m³) oraz w wielkopolskim – o 0,6 m³ na 1 mieszkańca (dla miast spadek o 0,5 m³, a na obszarach wiejskich o 0,8 m³).

1.2. Infrastruktura kanalizacyjna

Przez **sieć kanalizacyjną czynną** należy rozumieć system kanałów krytych (podziemnych) odprowadzających ścieki z budynków i innych obiektów do odbiorników lub urządzeń do oczyszczania ścieków.

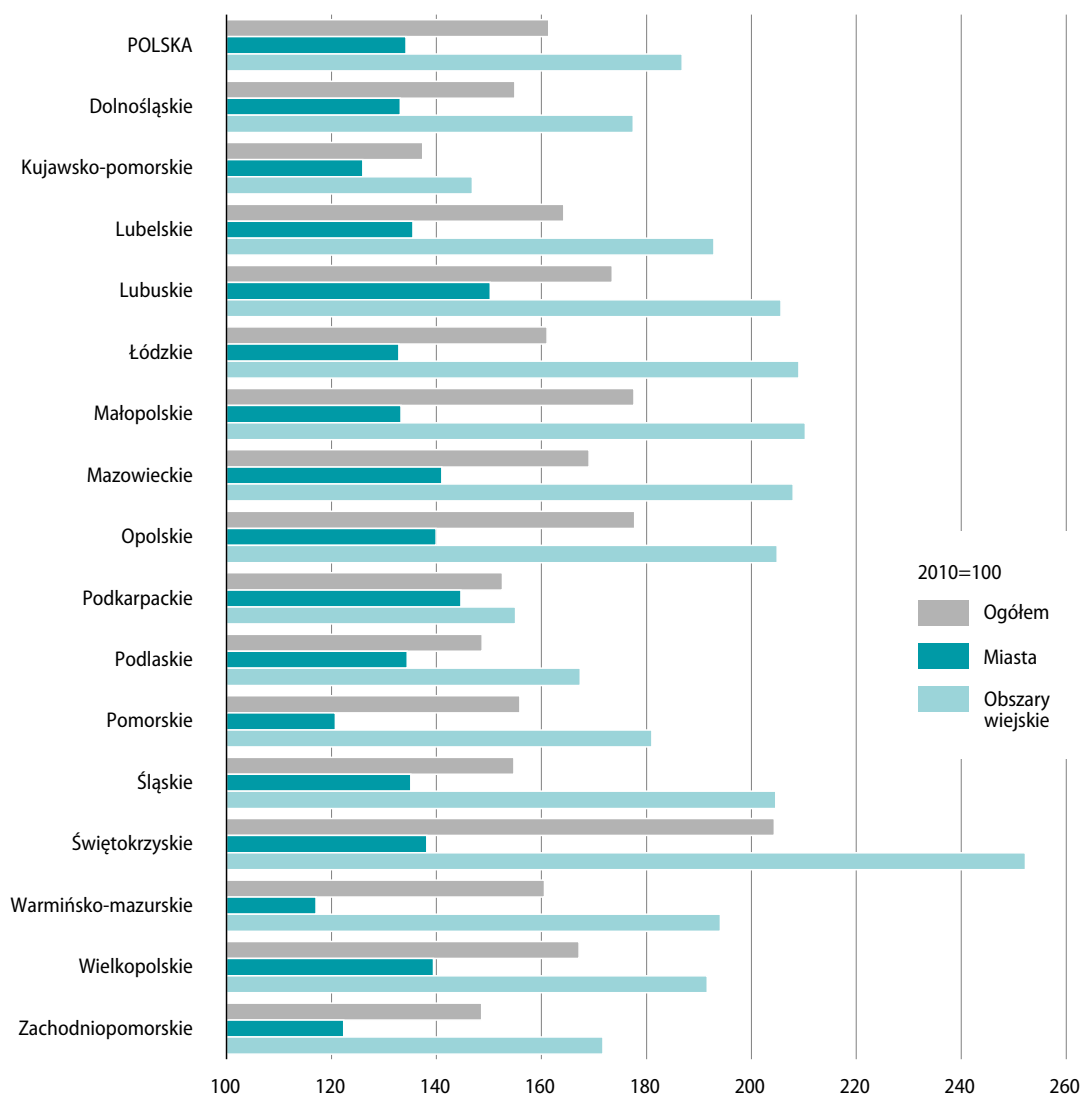
Przyłącze kanalizacyjne jest to odcinek przewodu łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomościach odbiorców usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku od granicy nieruchomości.

Wykres 6. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej – stan na 31 grudnia

W latach 2010–2021 długość sieci kanalizacyjnej w Polsce wzrosła o 66,0 tys. km (o 61,4%), osiągając na koniec 2021 r. 173,5 tys. km. Na obszarach wiejskich przyrost długości sieci był większy – o 48,2 tys. km (o 86,8%), a w miastach odnotowano wzrost o 17,8 tys. km (o 34,2%).

Wykres 7. Przyrost długości sieci kanalizacyjnej w latach 2010–2021

W układzie wojewódzkim w stosunku do 2010 r. najbardziej znaczący przyrost długości sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich odnotowano w województwach: świętokrzyskim – o 152,2%, małopolskim – o 110,3%, łódzkim – o 109,1% oraz mazowieckim – o 108,0%, natomiast w miastach największy przyrost długości sieci kanalizacyjnej zaobserwowano na terenie województw: lubuskiego – o 50,3%, podkarpackiego – o 44,7% oraz mazowieckiego – o 41,0%.

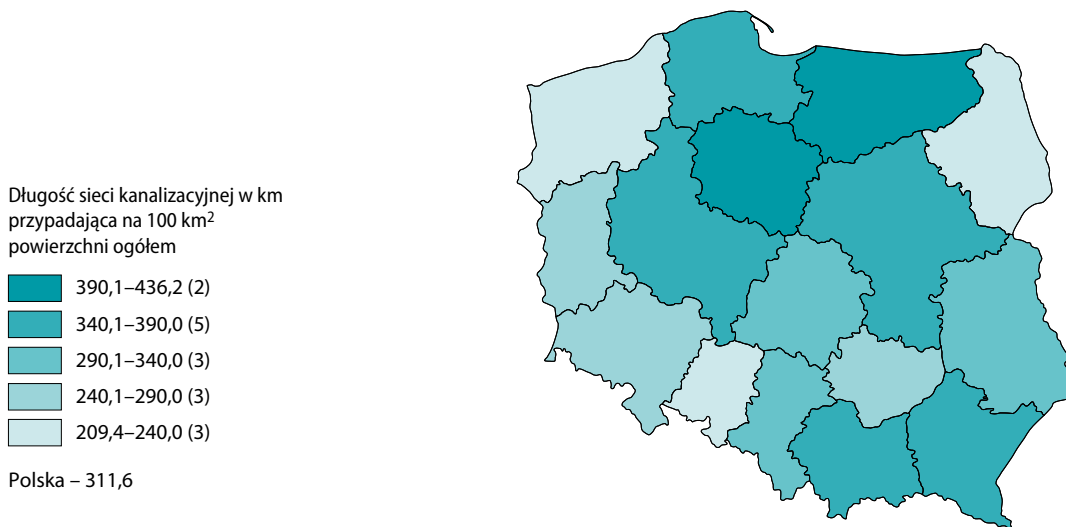
Na koniec 2021 r. długość sieci kanalizacyjnej osiągnęła w Polsce 173,5 tys. km, przy liczbie przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych prawie 3,7 mln szt. W stosunku do 2020 r. długość wybudowanej lub przebudowanej sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 3,9 tys. km, tj. o 2,3%, przy równoczesnym wzroście liczby przyłączy do budynków mieszkalnych o 109,2 tys. szt., tj. o 3,0%.

Na obszarach wiejskich usytuowane było 59,8% sieci kanalizacyjnej oraz 46,9% przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych. W porównaniu z 2020 r. długość sieci na obszarach wiejskich wzrosła o 2,7 tys. km (o 2,6%), a liczba przyłączy do budynków mieszkalnych o 66,2 tys. szt. (o 4,0%). W miastach natomiast wybudowano 1,2 tys. km sieci kanalizacyjnej (wzrost o 1,7%) i prawie 43,0 tys. szt. przyłączy do budynków mieszkalnych (wzrost o 2,2%).

W porównaniu do 2020 r. największy wzrost długości sieci kanalizacyjnej ogółem odnotowano w województwach: świętokrzyskim – o 4,9% (w miastach – o 1,9%), wielkopolskim – o 3,3% (w miastach – o 3,0%) oraz podkarpackim – o 3,2% (w miastach – 1,8%), najmniejszy zaś w podlaskim – o 0,9% oraz zachodniopomorskim – o 1,1%.

Gęstość sieci kanalizacyjnej na 100 km² jest to wskaźnik liczony jako iloraz długości sieci kanalizacyjnej do powierzchni obszaru, dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

Mapa 9. Gęstość sieci kanalizacyjnej w miastach – stan na 31 grudnia 2021 r.

Najwyższe wartości wskaźnika gęstości sieci kanalizacyjnej na koniec 2021 r. odnotowano w województwie śląskim – 143,1 km na 100 km² i małopolskim – 117,1 km na 100 km², a najniższe w województwie podlaskim – 18,8 km na 100 km² i lubelskim – 29,0 km na 100 km².

Na koniec 2021 r. odsetek budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej wyniósł 52,7% i w porównaniu do 2020 r. był wyższy o 0,9 p.proc. W miastach do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 75,5% budynków mieszkalnych, natomiast na obszarach wiejskich – 39,1% budynków.

Odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej w latach 2010–2021 zwiększył się z 62,0% do 71,9% (wzrost o 9,9 p.proc.). W miastach na koniec 2021 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 90,7% ludności (wzrost o 4,6 p.proc.), a na obszarach wiejskich 43,8% (wzrost o 19,0 p.proc.).

Dane o **korzystających z kanalizacji**² obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych i w budynkach zbiorowego zamieszkania podłączonych do sieci kanalizacyjnej.

² Patrz „Uwagi metodologiczne”, str. 51.

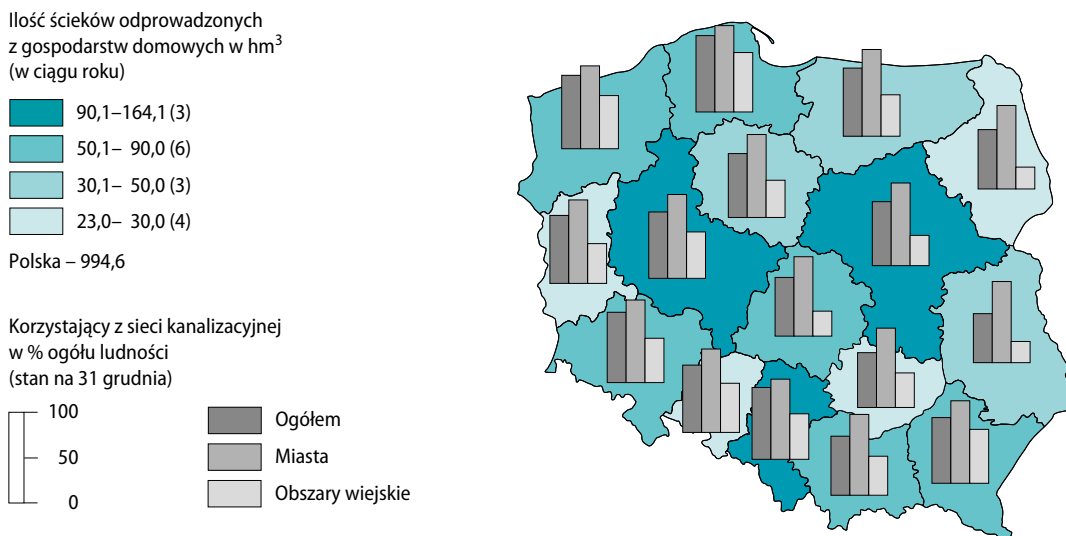
Tablica 4. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej i ilość ścieków odprowadzonych z gospodarstw domowych

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności (stan na 31 grudnia)	62,0	69,7	71,2	71,5	71,9
miasta	86,1	89,8	90,5	90,6	90,8
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną z gospodarstw domowych w hm ³ (w ciągu roku)	901,6	926,1	979,5	1 002,6	994,6

Ścieki odprowadzone – ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi – odprowadzone do kanalizacji.

Ilość ścieków odprowadzonych z gospodarstw domowych w 2021 r. wyniosła 994,6 hm³ (w miastach 857,5 hm³, a na obszarach wiejskich 137,1 hm³) i spadła w porównaniu do 2020 r. o 7,9 hm³ (w miastach o 12,1 hm³ i o 4,2 hm³ na obszarach wiejskich).

Mapa 10. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej i ilość ścieków odprowadzonych z gospodarstw domowych w 2021 r.

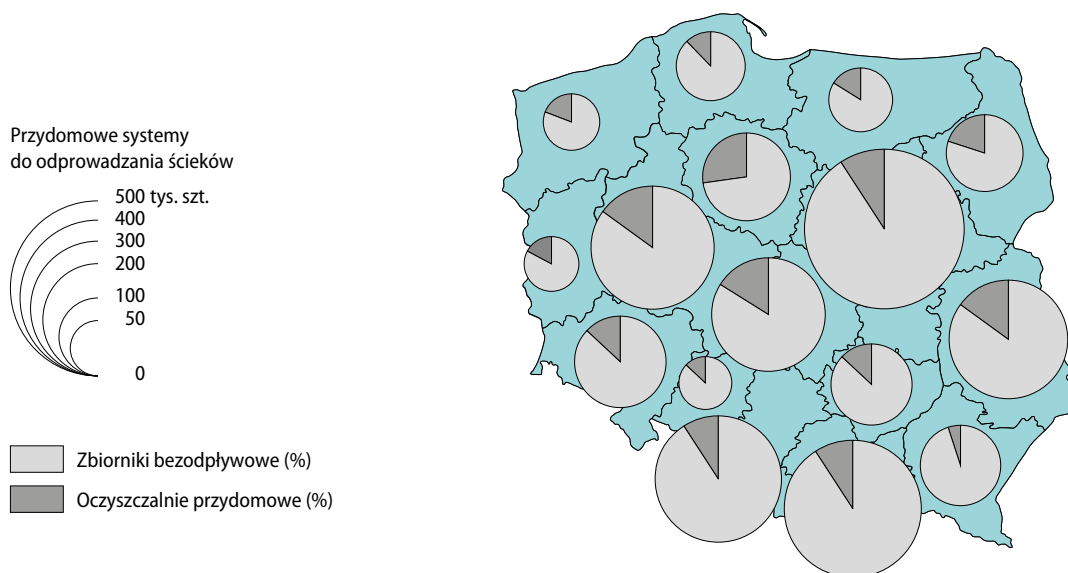

Mieszkańcy nieruchomości położonych na obszarach z niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturą kanalizacyjną korzystają z przydomowych systemów do odprowadzania ścieków – zbiorników bezodpływowych lub oczyszczalni przydomowych. Stanowią one alternatywne rozwiązanie dla budowy sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki do oczyszczalni ścieków w przypadkach, gdy podłączenie wszystkich nieruchomości do sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe lub powoduje nadmierne koszty. W Polsce na koniec 2021 r. funkcjonowało 2 440,1 tys. szt. przydomowych systemów do odprowadzania ścieków, z czego 87,0% stanowiły zbiorniki bezodpływowe.

Zbiornik bezodpływowy – instalacja i urządzenie przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania.

Przydomowa oczyszczalnia ścieków – zespół urządzeń służący do neutralizacji ścieków wytwarzanych w jednym lub kilku gospodarstwach domowych.

Mapa 11. Przydomowe systemy do odprowadzania ścieków – stan na 31 grudnia 2021 r.

Liczba zbiorników bezodpływowych spadła z około 2 131 tys. szt. według stanu na koniec 2020 r. do około 2 123 tys. szt. na koniec 2021 r. (o 0,4%), podczas gdy liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wzrosła z około 296 tys. szt. według stanu na koniec 2020 r. do około 317 tys. szt. na koniec 2021 r. (o 7,3%). Znacząca większość (87,0%) przydomowych systemów do odprowadzania ścieków zlokalizowana była na obszarach wiejskich – na koniec 2021 r. było to 87,0% ogółu zbiorników bezodpływowych i 92,2% ogólnej liczby przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tablica 5. Przydomowe systemy do odprowadzania ścieków – stan na 31 grudnia

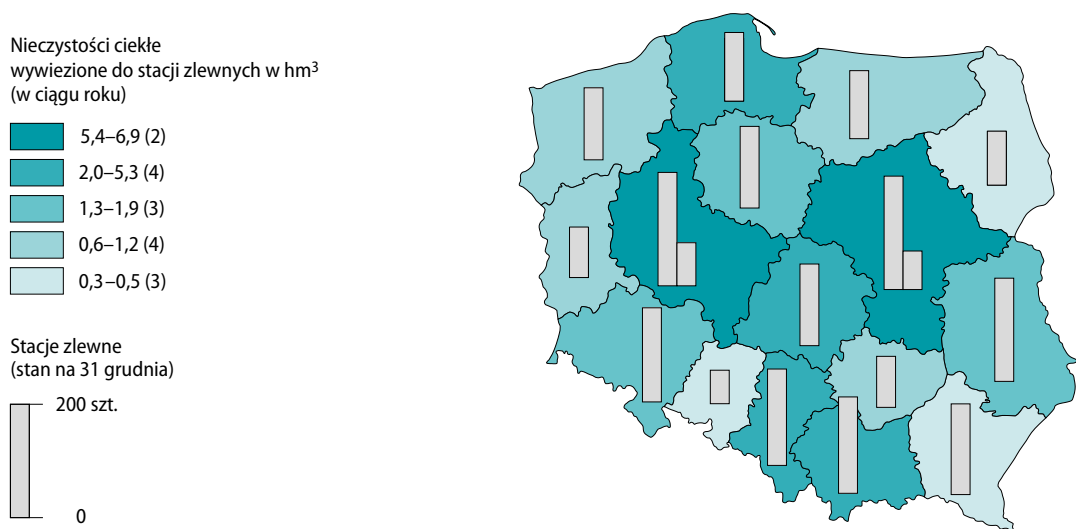
Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021
Przydomowe systemy do odprowadzania ścieków w tys. szt.	2 487,4	2 339,0	2 422,9	2 426,3	2 440,1
miasta	450,2	356,2	318,6	321,0	317,0
obszary wiejskie	2 037,2	1 982,8	2 104,3	2 105,3	2 123,1
Zbiorniki bezodpływowe w tys. szt.	2 406,8	2 136,2	2 143,8	2 130,7	2 123,1
miasta	441,2	339,0	296,4	297,8	292,4
obszary wiejskie	1 965,6	1 797,1	1 847,4	1 833,0	1 830,7
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. szt.	80,6	202,8	279,1	295,5	317,0
miasta	9,0	17,2	22,2	23,2	24,6
obszary wiejskie	71,6	185,6	256,9	272,4	292,4

Nieczystości ciekłe – ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stacja zlewna – instalacja i urządzenie, zlokalizowane przy kolektorze sieci kanalizacyjnej lub przy oczyszczalni ścieków, służące do przyjmowania nieczystości ciekłych dowożonych pojazdami asenizacyjnymi z miejsc ich gromadzenia.

Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych ścieki bytowe są odbierane przez gminne jednostki organizacyjne lub przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych na podstawie zezwolenia udzielonego w trybie przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a następnie są prowadzane do stacji zlewnych. W 2021 r. odebranych zostało 31,7 hm³ nieczystości ciekłych bytowych (wzrost o 6,3% w porównaniu do roku poprzedniego), co odpowiadało 2,7% ilości ścieków bytowych odprowadzonych siecią kanalizacyjną do oczyszczalni ścieków (więcej o 0,4 p.proc. w porównaniu do roku poprzedniego).

Mapa 12. Stacje zlewnie i nieczystości ciekłe bytowe wywiezione do stacji zlewnych w 2021 r.

Liczba działających stacji zlewnych według stanu na koniec 2021 r. wzrosła o 0,9% w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła 2 381 szt. Większość, bo 66,1% stacji zlewnych, zlokalizowanych było na obszarach wiejskich. W 2021 r. z obszarów tych odebrano 70,9%, podczas gdy z terenów miast pochodziło 29,1% ogółu odebranych nieczystości ciekłych bytowych (w roku poprzednim odpowiednio 70,3% i 29,7%).

Tablica 6. Nieczystości ciekłe bytowe odebrane

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021
	w hm ³				
Ogółem (w ciągu roku)	24,6	23,0	27,2	29,8	31,7
miasta	9,6	7,8	8,1	8,9	9,2
obszary wiejskie	15,1	15,1	19,1	21,0	22,5

Rozdział 2

Infrastruktura gazowa

Sieć gazowa – system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu.

W systemie przewodów rozróżnia się:

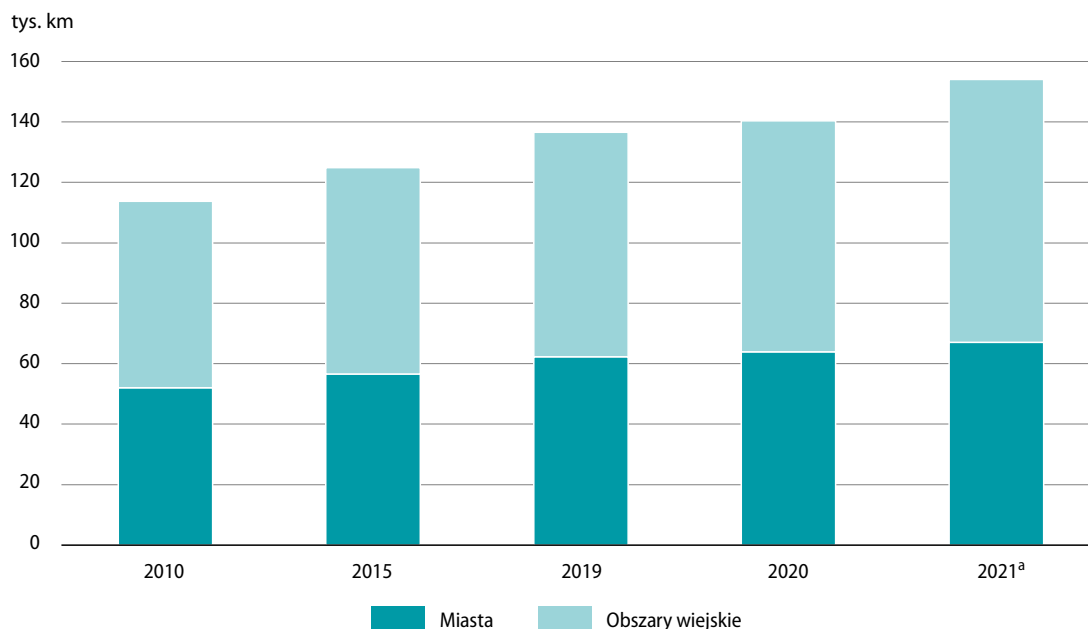
- sieć przesyłową i dystrybucyjną (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć dystrybucyjną z budynkami i innymi obiektami.

Na koniec 2021 r. sieć gazowa ogółem w Polsce osiągnęła długość 165,7 tys. km, z czego 92,9% (154,0 tys. km) to długość sieci dystrybucyjnej. W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano wzrost długości sieci gazowej ogółem o 2,2% (o 3,6 tys. km).

Długość czynnych przyłączy gazu prowadzących do budynków wyniosła 55,0 tys. km na koniec 2021 r., co stanowi wzrost o 2,1% w porównaniu do stanu na koniec roku poprzedniego. Ich liczba charakteryzowała się natomiast szybszym tempem wzrostu (o 4,0%) i na koniec 2021 r. wyniosła 3 285,3 tys. szt.

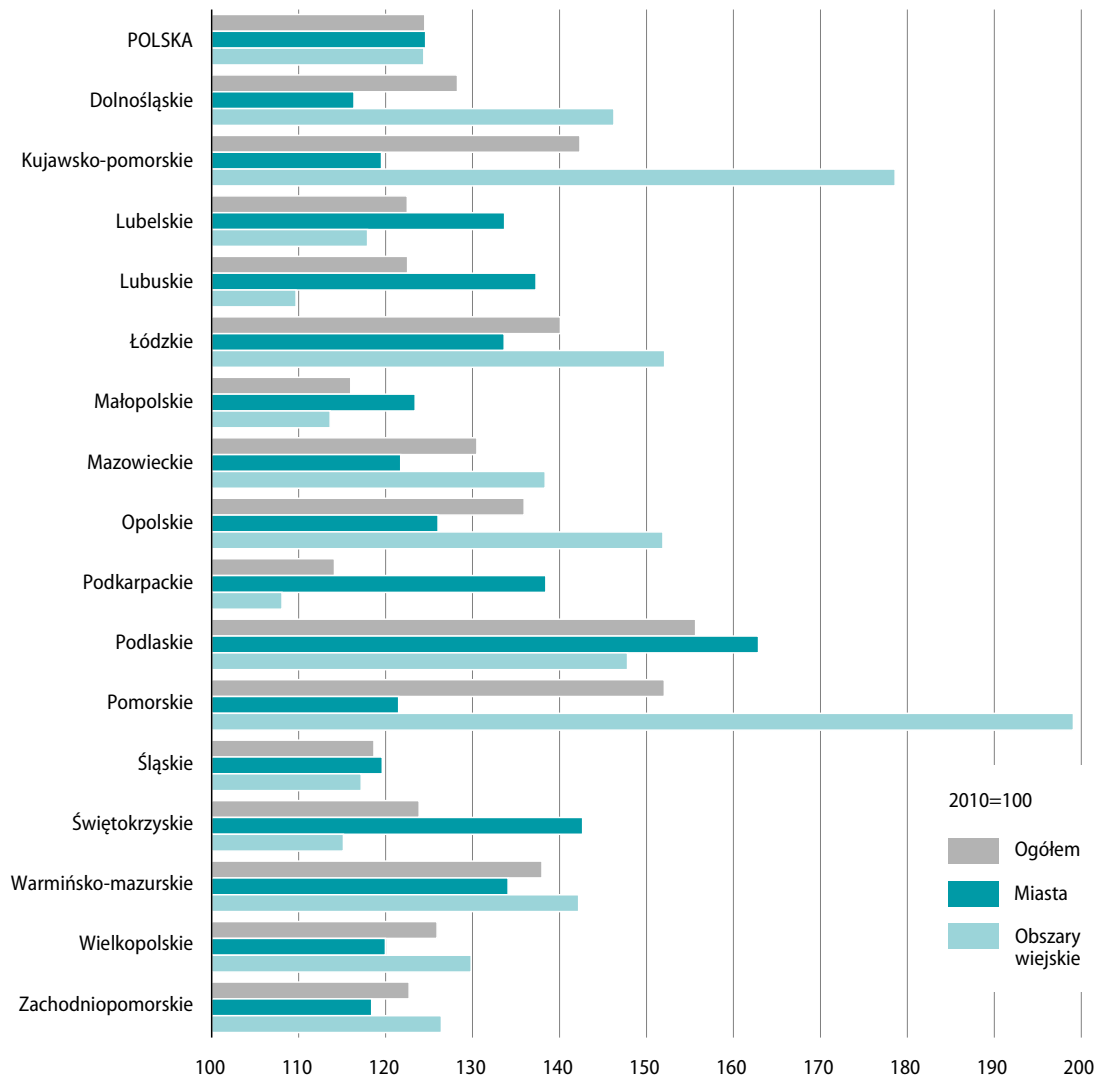
Z ogólnej liczby 125,8 tys. szt. przyłączy zainstalowanych w 2021 r. 58,9 tys. szt. zlokalizowanych było w miastach, natomiast 66,9 tys. szt. na obszarach wiejskich.

Wykres 8. Długość czynnej sieci gazowej dystrybucyjnej – stan na 31 grudnia

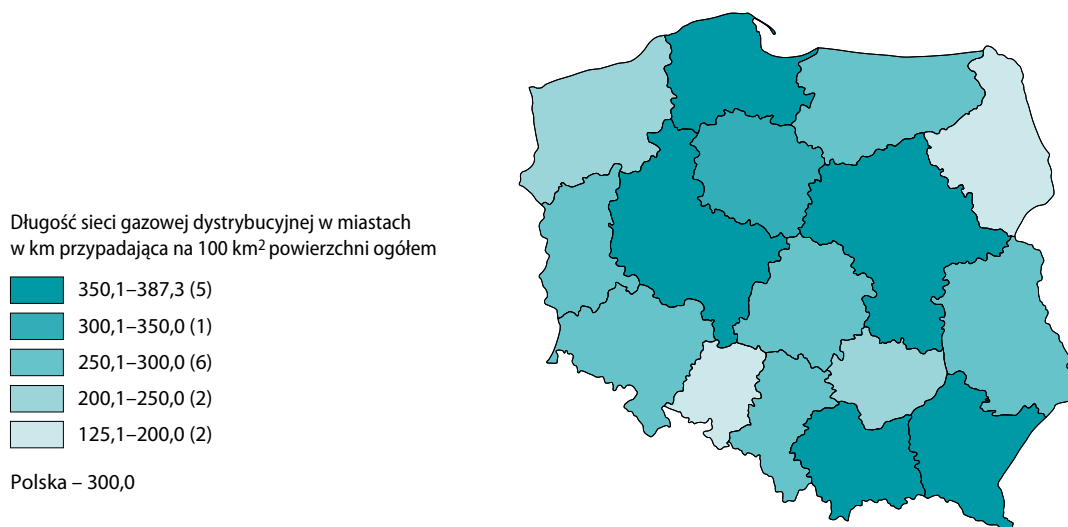

a Do 2020 r. sieć rozdzielcza o ciśnieniu wyższym niż 0,5 MPa razem z siecią przesyłową.

Wykres 9. Przyrost długości sieci gazowej w latach 2010–2021

W porównaniu z 2010 r., znaczny wzrost w długości sieci gazowej zaobserwowano w miastach województw: podlaskiego (o 62,9%), świętokrzyskiego (o 42,7%) i podkarpackiego (o 38,4%) oraz na obszarach wiejskich województw: pomorskiego (o 99,1%), kujawsko-pomorskiego (o 78,6%) oraz łódzkiego (o 52,1%).

Mapa 13. Gęstość sieci dystrybucyjnej gazowej w miastach – stan na 31 grudnia 2021 r.

Dane o **korzystających z gazu**³ dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Według stanu na koniec 2021 r. w Polsce odsetek ludności ogółem korzystającej z sieci gazowej wzrósł o 0,6 p.proc. w porównaniu do 2020 r. i wyniósł 54,8%. W miastach z sieci gazowej korzystało 72,3% ludności ogółem (o 0,1 p.proc. więcej niż w roku poprzednim), natomiast na obszarach wiejskich mieszkańcy korzystający z sieci gazowej stanowili 28,8% ogółu ludności (o 1,4 p.proc. więcej niż w roku poprzednim).

Tablica 7. Ludność korzystająca z gazu z sieci i zużycie gazu w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021
Korzystający z gazu z sieci w % ogółu ludności (stan na 31 grudnia)	52,5	52,1	52,9	54,2	54,8
miasta	72,9	71,6	71,4	72,2	72,3
Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca w kWh (w ciągu roku)	110,0 ^a	1 060,3	1 246,7	1 317,3	1 564,4
miasta	145,9 ^a	1 369,6	1 557,1	1 620,5	1 845,5

a W m³.

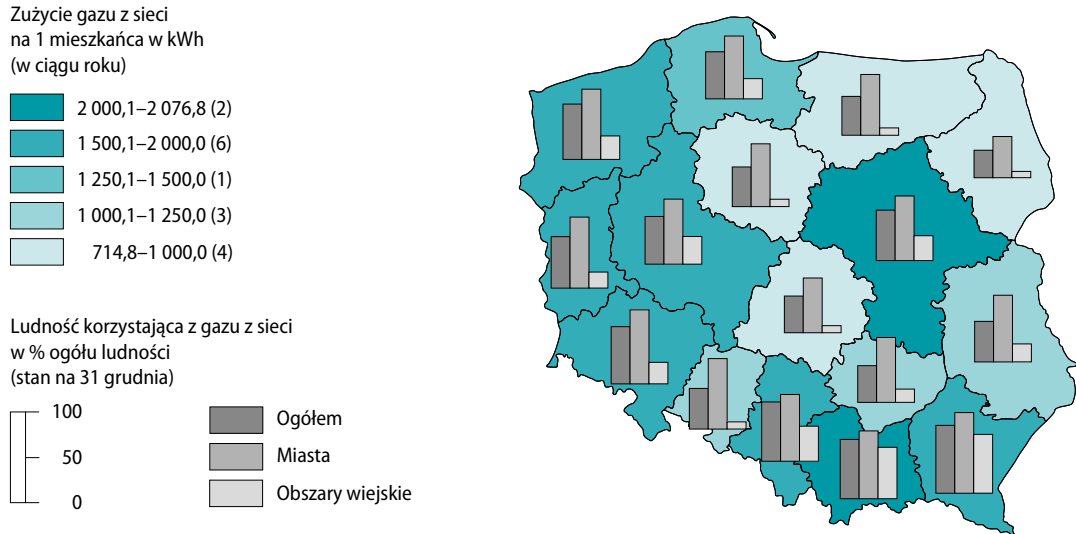
Dane o **liczbie odbiorców paliw gazowych** pochodzą od jednostek posiadających koncesję na sprzedaż gazu i oparte są na liczbie podpisanych umów z odbiorcami gazu z sieci.

W 2021 r. w Polsce zużycie gazu z sieci przez gospodarstwa domowe wyniosło 59 431,5 GWh i w porównaniu z 2020 r. wzrosło o 18,2% (o 9 138,2 GWh), przy równoczesnym wzroście liczby odbiorców o 2,5%. W miastach zużycie gazu wzrosło o 13,0%, podczas gdy liczba odbiorców wzrosła o 1,7%. Na obszarach wiejskich odnotowano wzrost zużycia gazu o 32,5%, podczas gdy liczba odbiorców zwiększyła się o 7,1%.

³ Patrz „Uwagi metodologiczne”, str. 51.

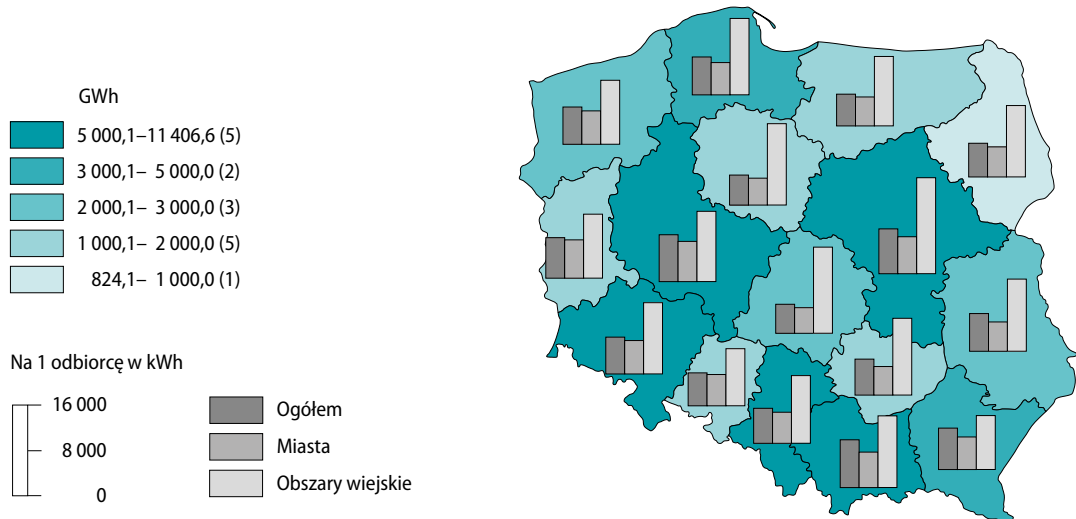
W 2021 r. w porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne zużycie gazu z sieci przez gospodarstwa domowe wzrosło o 15,3% i wyniosło 6 951,7 kWh na odbiorcę, przy czym w miastach było to 5 847,6 kWh na odbiorcę (wzrost o 11,2%), a na terenach wiejskich – 12 672,0 kWh na odbiorcę (wzrost o 23,8%).

Mapa 14. Ludność korzystająca z gazu z sieci i zużycie gazu na 1 mieszkańca w 2021 r.

Najwyższe przeciętne zużycie gazu z sieci przez gospodarstwa domowe odnotowano w województwie małopolskim (8 447,2 kWh na odbiorcę) i wielkopolskim (8 278,0 kWh na odbiorcę), a najniższe w województwie łódzkim (5 116,3 kWh na odbiorcę) i kujawsko-pomorskim (5 298,9 kWh na odbiorcę).

Mapa 15. Sprzedaż gazu z sieci gospodarstwom domowym w 2021 r.

Rozdział 3

Infrastruktura ciepła

Sieć ciepła przesyłowa – układ przewodów doprowadzających czynnik grzewczy do przewodów rozdzielczych.

Sieć ciepła dystrybucyjna – układ przewodów rozdzielczych doprowadzających czynnik grzewczy do przyłączy ciepłowniczych.

Przyłącze ciepłownicze – odcinek sieci ciepłowniczej doprowadzający ciepło wyłącznie do jednego węzła ciepłowniczego albo odcinek zewnętrznych instalacji odbiorczych za grupowym węzłem ciepłym lub źródłem ciepła, łączący te instalacje z instalacjami odbiorczymi w obiektach.

Gęstość sieci ciepłej na 100 km² – wskaźnik liczony jest jako iloraz długości sieci ciepłej do powierzchni obszaru, dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

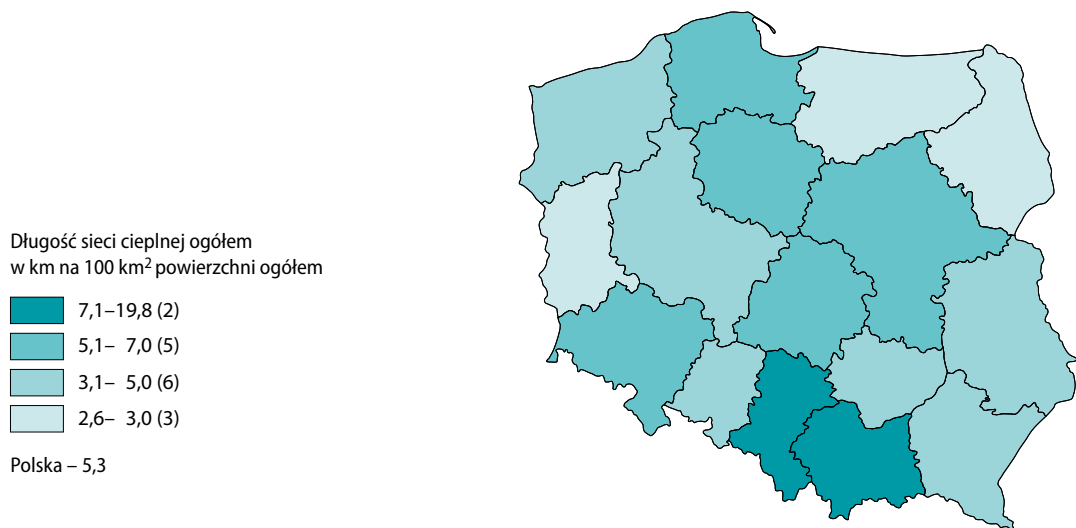
Długość sieci ciepłej ogółem na koniec 2021 r. wyniosła 25 238,7 km, z czego 65,5% przypadło na sieć przesyłową i dystrybucyjną (16 524,8 km), a 34,5% na przyłącza do budynków (8 713,9 km). Liczba kotłowni na koniec 2021 r. wyniosła 35 189 szt., zaś ich osiągalna łączna moc – 41 214,8 MW.

Tablica 8. Infrastruktura ciepła i sprzedaż energii ciepłej

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021
Sieć ciepła ogółem w km (stan na 31 grudnia)	23 666	24 688	25 251	25 326	25 239
Sieć ciepła przesyłowa i dystrybucyjna w km (stan na 31 grudnia)	15 633	15 932	16 381	16 573	16 525
Przyłącza do budynków w km (stan na 31 grudnia)	8 033	8 757	8 869	8 752	8 714
Kotłownie w szt. (stan na 31 grudnia)	14 458	23 816	33 858	34 197	35 189
Sprzedaż energii ciepłej w tys. TJ (w ciągu roku)	224,7	186,4	191,2	183,7	211,7
w tym do budynków mieszkalnych w tys. TJ (w ciągu roku)	189,7	147,2	148,6	145,3	166,5

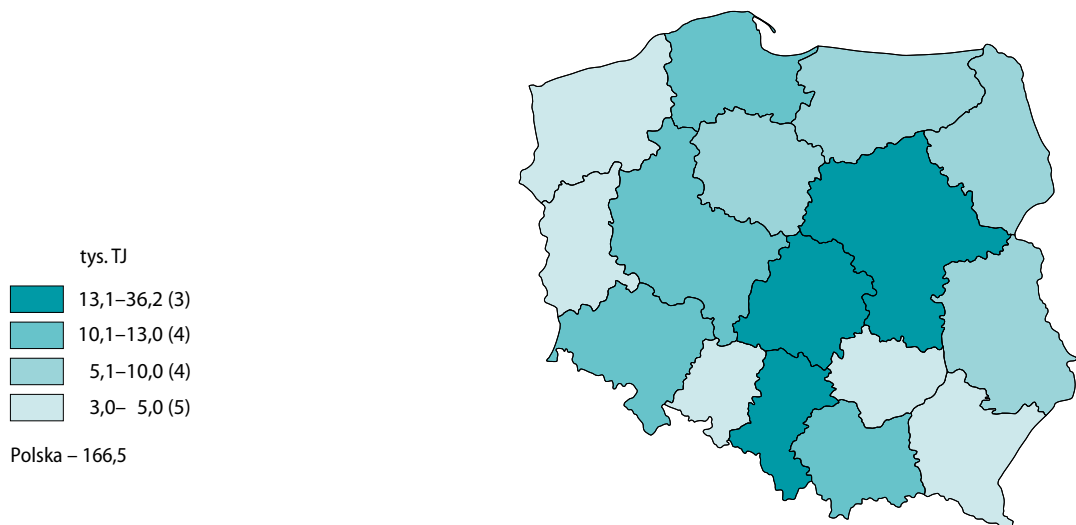
Gęstość sieci ciepłej w Polsce na koniec 2021 r. wyniosła 5,3 km na 100 km². Największe zagęszczenie sieci ciepłej wystąpiło na terenach województw: śląskiego (19,8 km na 100 km²), małopolskiego (9,0 km na 100 km²), pomorskiego i łódzkiego (po 6,8 km na 100 km²) oraz mazowieckiego (6,4 km na 100 km²), natomiast najmniejsze – w województwach: podlaskim (2,6 km na 100 km²), lubuskim i warmińsko-mazurskim (po 2,7 km na 100 km²) oraz zachodniopomorskim (3,1 km na 100 km²).

Mapa 16. Gęstość sieci ciepłej – stan na 31 grudnia 2021 r.

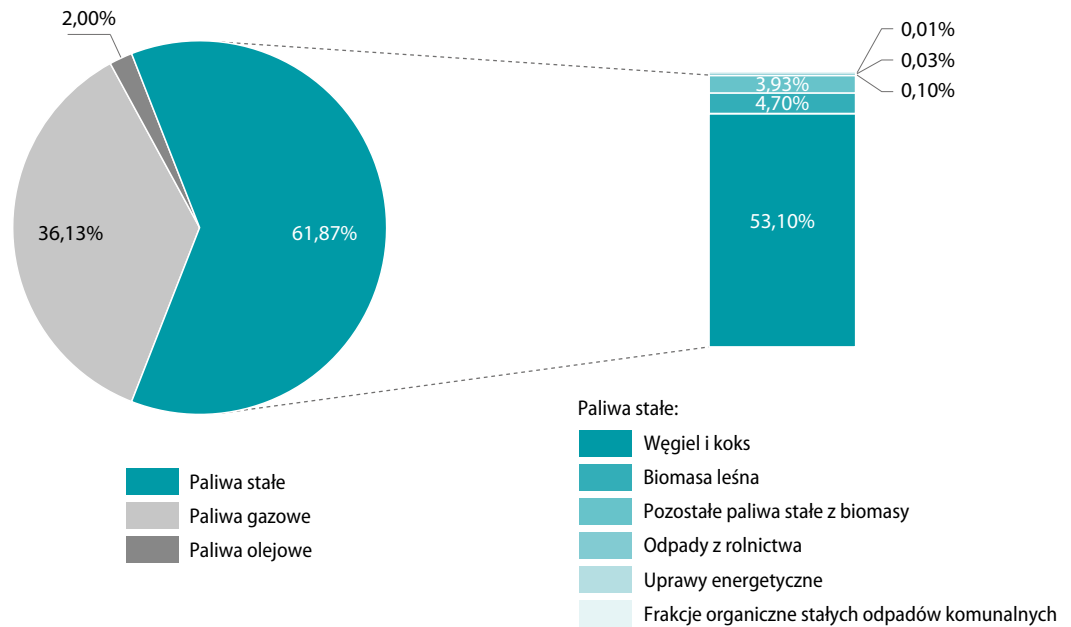
W 2021 r. sprzedano 211,7 tys. TJ energii ciepłej, z czego na potrzeby ogrzewania budynków mieszkalnych 166,5 tys. TJ (78,6%). Mieszkańcom miast sprzedano 98,6% (208,7 tys. TJ) energii ciepłej, z czego około 164,6 tys. TJ na potrzeby ogrzewania budynków mieszkalnych.

Mapa 17. Sprzedaż energii ciepłej na cele grzewcze w budynkach mieszkalnych w 2021 r.

W strukturze produkcji energii cieplnej na cele grzewcze największy udział stanowiły paliwa stałe (61,9%) oraz gazowe (36,1%), najmniej energii natomiast wyprodukowano przy wykorzystaniu paliw olejowych (2,0%).

Wykres 10. Rodzaje paliw stosowanych do produkcji energii cieplnej na cele grzewcze w 2021 r.

Rozdział 4

Energia elektryczna

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, posiadających umowy kompleksowe i umowy o świadczenie usług dystrybucji.

Dane o zużyciu energii elektrycznej podano na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe w Polsce w 2021 r. nieznacznie wzrosło w porównaniu do roku poprzedniego (o 0,4%) i osiągnęło poziom 31 647,1 GWh, przy czym w miastach zużycie wzrosło o 0,1% i wyniosło 18 516,4 GWh, a na obszarach wiejskich wzrosło o 0,7% – do poziomu 13 130,7 GWh.

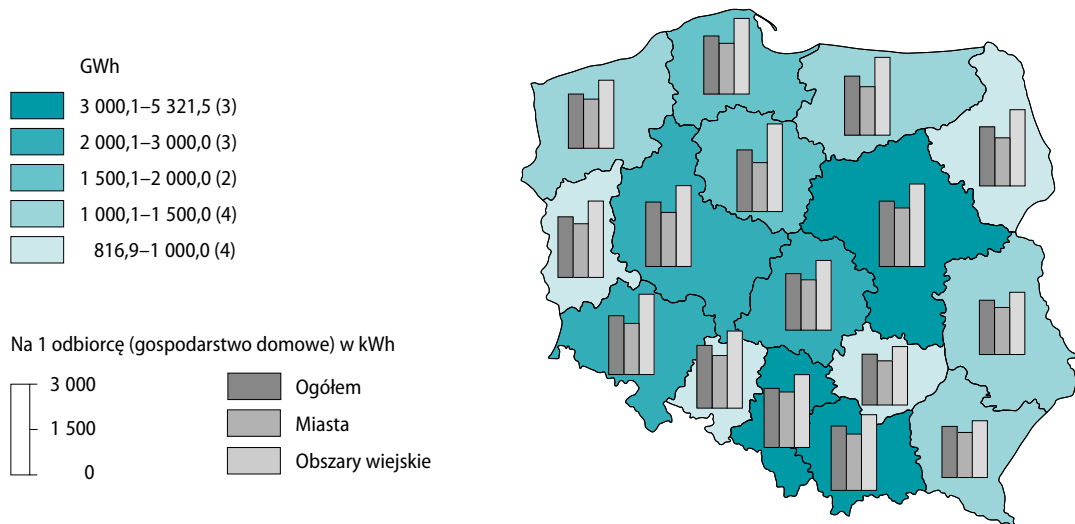
Tablica 9. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021
Odbiorcy (gospodarstwa domowe) w tys. (stan na 31 grudnia)	14 178,5	14 468,0	15 588,0	15 799,2	15 983,9
miasta	9 409,4	9 591,7	10 399,3	10 555,9	10 630,7
obszary wiejskie	4 769,1	4 876,4	5 188,7	5 243,3	5 353,2
Zużycie energii elektrycznej w GWh (w ciągu roku)	29 774,4	28 314,8	30 613,2	31 534,8	31 647,1
miasta	18 406,1	16 882,7	17 934,5	18 499,0	18 516,4
obszary wiejskie	11 368,3	11 432,1	12 678,7	13 035,8	13 130,7
Zużycie energii elektrycznej na odbiorcę w kWh (w ciągu roku)	2 100,0	1 957,1	1 963,9	1 996,0	1 979,9
miasta	1 956,1	1 760,1	1 724,6	1 752,5	1 741,8
obszary wiejskie	2 383,7	2 344,4	2 443,5	2 486,2	2 452,9
Zużycie energii elektrycznej na mieszkańca w kWh (w ciągu roku)	773,0	736,3	797,5	826,0	833,0
miasta	785,4	727,6	777,9	808,8	815,5
obszary wiejskie	753,8	749,6	826,9	851,8	859,1

W 2021 r. w porównaniu do roku poprzedniego zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę (gospodarstwo domowe) w Polsce spadło o 0,8% i wyniosło 1 979,9 kWh, przy czym w miastach wyniosło 1 741,8 kWh (spadek o 0,6%), a na obszarach wiejskich 2 452,9 kWh (spadek o 1,3%).

Najwyższe zużycie energii elektrycznej na odbiorcę (gospodarstwo domowe) odnotowano w województwach mazowieckim (2 159,7 kWh) i wielkopolskim (2 131,1 kWh), najniższe zaś w województwach świętokrzyskim (1 680,3 kWh) i podkarpackim (1 689,0 kWh).

Mapa 18. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2021 r.

Rozdział 5

Gospodarka odpadami komunalnymi

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów z gospodarstw domowych.

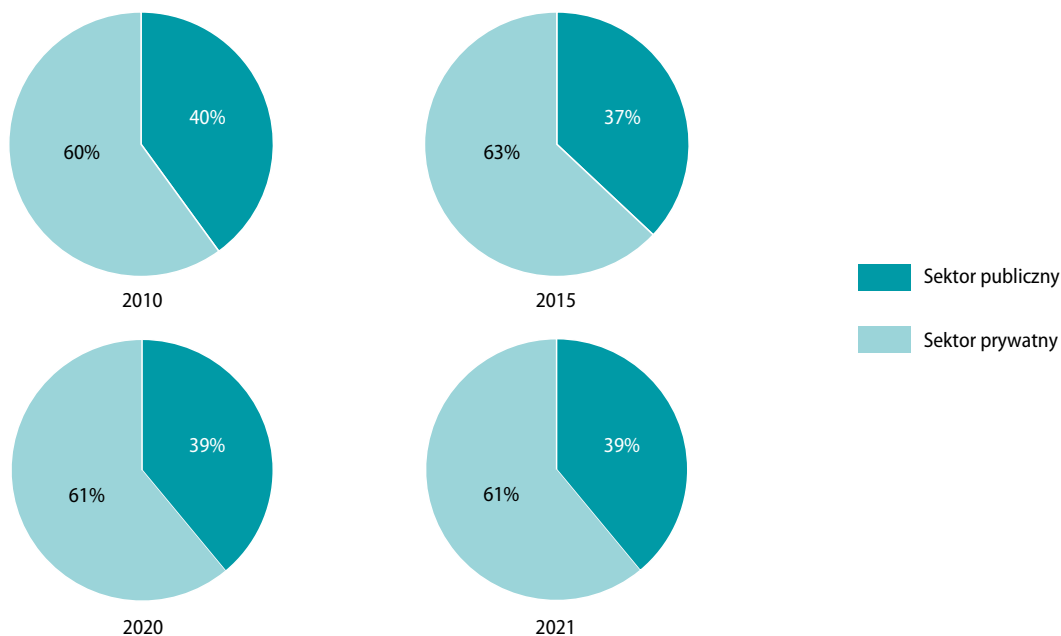
W 2021 r. w Polsce zostało wytworzonych 13 673,6 tys. ton odpadów komunalnych, o 4,2% więcej w porównaniu z rokiem poprzednim. Na jednego mieszkańca Polski przypadało średnio 360 kg wytworzonych odpadów komunalnych (o 16 kg więcej niż w roku poprzednim), przy czym w miastach było to 409 kg (o 17 kg więcej niż w roku poprzednim), a na obszarach wiejskich – 288 kg (o 16 kg więcej niż w roku poprzednim). Najwięcej odpadów komunalnych wytworzonych przypadało na 1 mieszkańca województw: dolnośląskiego (435 kg), zachodniopomorskiego i śląskiego (po 409 kg) oraz lubuskiego (408 kg); najmniej zaś na 1 mieszkańca województw: podkarpackiego (250 kg), lubelskiego (265 kg), świętokrzyskiego (275 kg) i podlaskiego (304 kg).

Tablica 10. Odpady komunalne odebrane lub zebrane na 1 mieszkańca

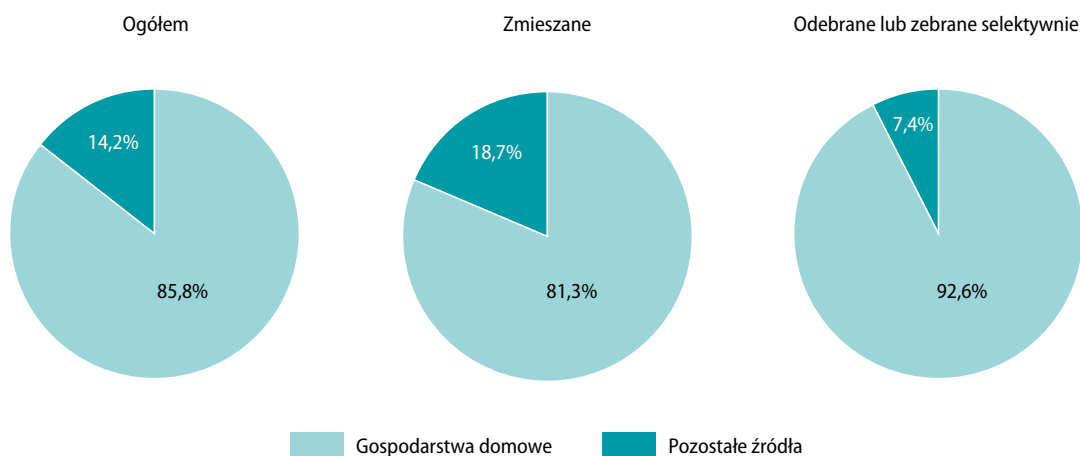
Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021
	w kg na 1 mieszkańca				
Odpady komunalne odebrane lub zebrane ogółem	261	283	332	344	360
Odpady komunalne odebrane lub zebrane zmieszane	238	217	229	213	217
Odpady komunalne odebrane lub zebrane selektywnie	22	66	104	130	143

Odpady komunalne wytworzone – ze względu na fakt, że od 1.07.2013 r. wszyscy właściciele nieruchomości zostali objęci przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, od danych za 2014 r. ilość odpadów odebranych i zebranych uznawana jest za ilość odpadów wytworzonych.

W 2021 r. jednostki, których kapitał stanowił własność prywatną, odebrały lub zebrały 61,1% odpadów komunalnych (61,2% w 2020 r.). Podmioty stanowiące własność zagraniczną odebrały lub zebrały 7,2% odpadów komunalnych (7,3% w 2020 r.).

Wykres 11. Odpady komunalne wytworzone według sektora własności podmiotów odbierających lub zbierających odpady komunalne

W 2021 r. w gospodarstwach domowych zostało wytworzonych 85,8% odpadów komunalnych (11 732,3 tys. ton). Ilość ta wzrosła o 3,9% w porównaniu z rokiem poprzednim. Pozostała część odpadów komunalnych, zebranych między innymi w ramach świadczenia usług komunalnych, takich jak czyszczenie ulic lub utrzymanie parków czy cmentarzy, wyniosła 1 941,3 tys. ton (wzrost o 6,2% w porównaniu do roku poprzedniego) i stanowiła 14,2% ogólnej masy wytworzonych w 2021 r. odpadów komunalnych. Udział tych źródeł w ilości wytworzonych w 2020 r. odpadów komunalnych stanowił odpowiednio 86,1% i 13,9%.

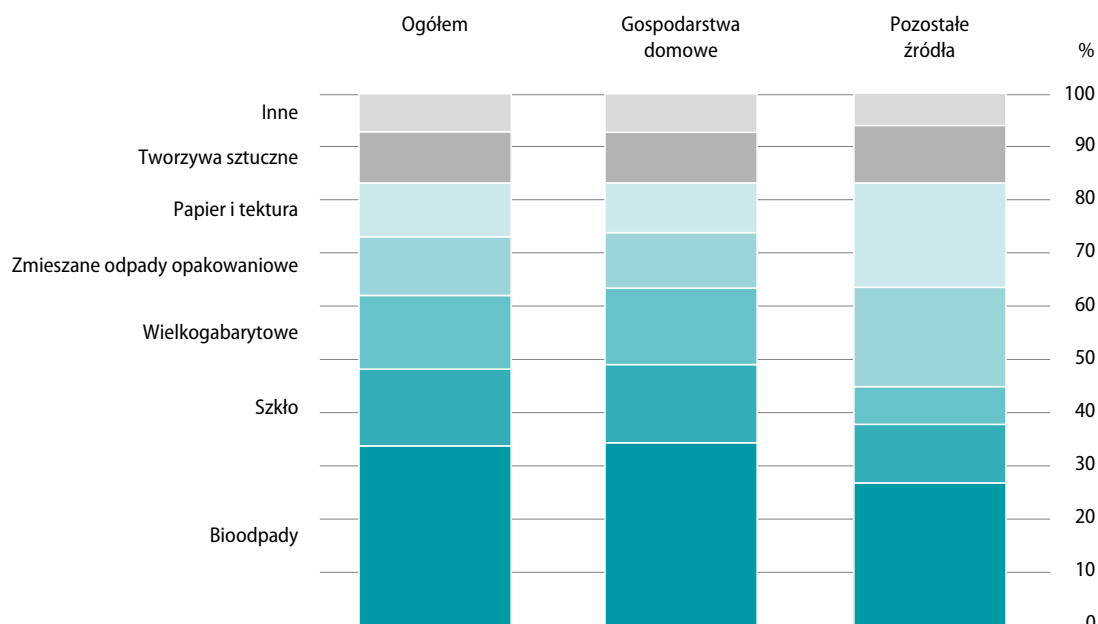
Wykres 12. Źródła pochodzenia odpadów komunalnych wytworzonych w 2021 r.

W 2021 r. odnotowano wzrost udziału odpadów odebranych lub zebranych selektywnie w ogólnej ilości wytworzonych odpadów komunalnych – do 39,8% z 37,9% w 2020 r. Całkowita waga odpadów odebranych lub zebranych selektywnie wzrosła z około 4 975 tys. ton w 2020 r. do około 5 440 tys. ton w 2021 r. (o 9,3%).

Na jednego mieszkańca Polski przypadało około 143 kg odebranych lub zebranych selektywnie odpadów komunalnych (rok wcześniej – 130 kg), przy czym w miastach było to 158 kg, a na obszarach wiejskich – 122 kg (rok wcześniej odpowiednio 145 kg i 109 kg).

Najwięcej (92,6%) odpadów komunalnych odebranych lub zebranych selektywnie w 2021 r. zostało wytworzonych przez gospodarstwa domowe. W porównaniu z rokiem poprzednim ilość tych odpadów wzrosła o 9,4% – z 4 603,4 tys. ton do 5 038,0 tys. ton. Były to głównie bioodpady, odpady szklane, odpady wielkogabarytowe oraz zmieszane odpady opakowaniowe, które to frakcje stanowiły 73,9% ogółu odpadów komunalnych odebranych lub zebranych selektywnie, wytworzonych przez gospodarstwa domowe w 2021 r.

Wykres 13. Odpady komunalne odebrane lub zebrane selektywnie według frakcji i źródeł pochodzenia w 2021 r.

Odpady pochodzące z pozostałych źródeł, odebrane lub zebrane m.in. w ramach świadczenia usług komunalnych związanych z utrzymywaniem czystości i porządku w gminach (z czego 63,7% to bioodpady, papier i tektura, zmieszane odpady opakowaniowe oraz szkło), stanowiły 7,4% ilości odpadów komunalnych odebranych lub zebranych w sposób selektywny, a ich masa wzrosła o 8,2% – z 371,2 tys. ton do 401,6 tys. ton.

W 2021 r. ilość odebranych lub zebranych selektywnie odpadów szklanych wyniosła 20,6 kg na jednego mieszkańca i był to wzrost o 27,3% w porównaniu z rokiem poprzednim. Na jednego mieszkańca Polski w 2021 r. przypadało 13,7 kg odpadów tworzyw sztucznych (wzrost o 24,2% w porównaniu ilością 12,8 kg w 2020 r.) i 14,5 kg odpadów papieru i tektury (13,0 kg w 2020 r., wzrost o 42,9%). Wzrosła też ilość odebranych lub zebranych bioodpadów przypadających na jednego mieszkańca – z 41,9 kg w 2020 r. do 48,5 kg w 2021 r. (o 34,4%), jak też ilość odpadów wielkogabarytowych – z 18,5 kg do 19,8 kg (o 15,1%).

Tablica 11. Frakcje odpadów komunalnych odebranych lub zebranych selektywnie na 1 mieszkańca

Odpady komunalne odebrane lub zebrane selektywnie	2010	2015	2019	2020	2021
	w kg na 1 mieszkańca				
Ogółem	22,3	66,0	103,6	129,6	143,0
Papier i tektura	4,4	6,3	9,1	13,0	14,5
Szkło	5,6	11,0	15,0	19,1	20,6
Tworzywa sztuczne	3,2	7,9	10,3	12,8	13,7
Zmieszane odpady opakowaniowe	.	10,9	12,7	14,2	15,8
Wielkogabarytowe	2,7	6,8	16,1	18,5	19,8
Biodopady	4,7	17,1	31,2	41,9	48,5

Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych – mające charakter stacjonarny miejsce, gdzie można przekazać różnego rodzaju odpady komunalne, np. papier i tekturę, szkło, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne lub biodopady.

Na koniec 2021 r. w Polsce istniało 2 279 ogólnodostępnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (o 1,8% więcej niż w roku poprzednim), z czego 827 (36,3%) zlokalizowanych było w miastach, a 1 452 (63,7%) na obszarach wiejskich.

Odzysk odpadów – jakkolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym wypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Unieszkodliwianie odpadów – rozumie się przez to proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

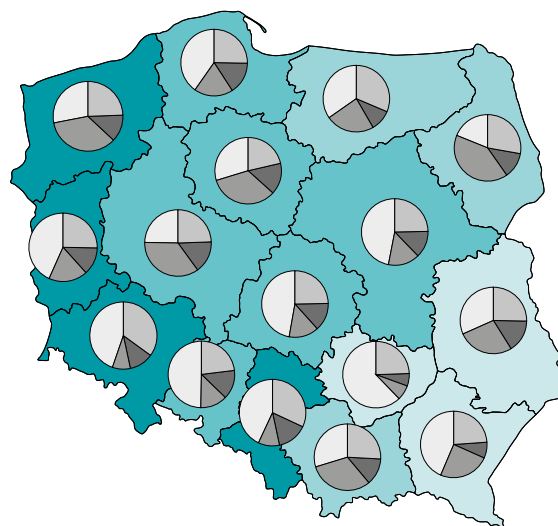
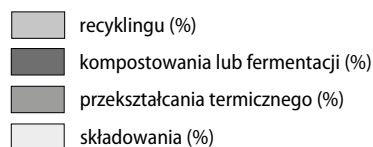
Ponad połowa (60,0%) wytworzonych w 2021 r. odpadów komunalnych została przeznaczona do odzysku (8 207,0 tys. ton), z czego około 3 680,7 tys. ton odpadów komunalnych przeznaczono do recyklingu (26,9% ilości odpadów komunalnych wytworzonych). Były to zarówno odpady komunalne odebrane lub zebrane selektywnie, jak i odpady surowcowe wysortowane ze zmieszanych odpadów komunalnych. W roku poprzednim 3 498,6 tys. ton odpadów skierowanych do procesów recyklingu stanowiło 26,7% ilości odpadów komunalnych wytworzonych.

Mapa 19. Gospodarka odpadami komunalnymi w 2021 r.

Odpady komunalne wytworzone w kg na 1 mieszkańca

Odpady komunalne wytworzone przeznaczone do procesów przetwarzania:

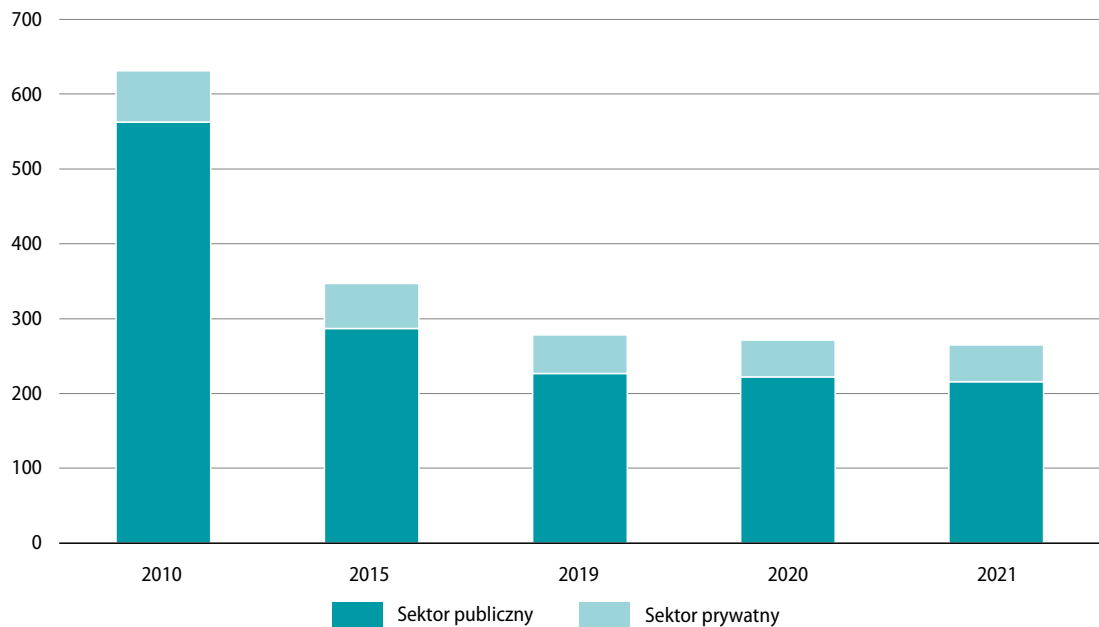
Do biologicznych procesów przetwarzania (kompostowania lub fermentacji) skierowanych zostało 1 824,3 tys. ton odpadów komunalnych. Były to głównie odpady zielone z ogrodów, parków i cmentarzy, odpady z targowisk, biodegradowalne odpady kuchenne i odpady z gastronomii. W porównaniu z rokiem poprzednim udział odpadów przeznaczonych do takiej obróbki w ogólnej ilości wytworzonych odpadów komunalnych wzrósł o 1,3 p.proc. do poziomu 13,3%.

Do przekształcania termicznego z odzyskiem energii przeznaczono 2 702,0 tys. ton odpadów komunalnych, co stanowiło 19,8% ogólnej ilości odpadów komunalnych wytworzonych, o 0,5 p.proc. mniej niż w roku poprzednim. W 2020 r. do tej formy odzysku skierowano 2 656,2 tys. ton odpadów komunalnych wytworzonych.

Tablica 12. Przetwarzanie odpadów komunalnych

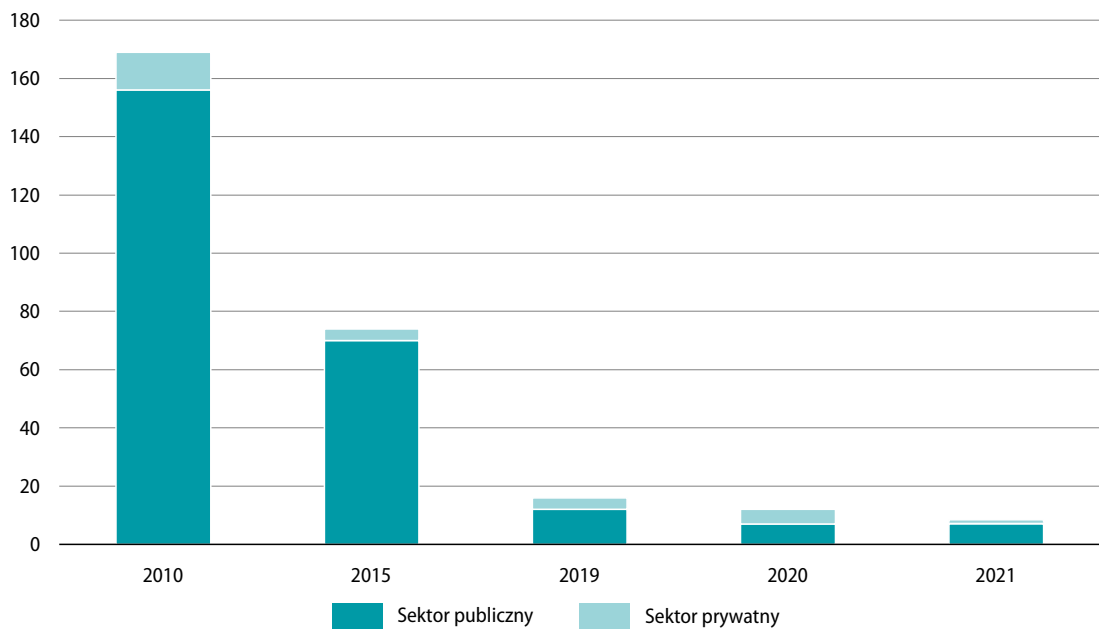
Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021
Odpady komunalne skierowane do procesów odzysku w tys. t	1 965	4 845	7 087	7 733	8 207
recykling materiałowy	1 783	2 867	3 192	3 499	3 681
recykling organiczny (kompostowanie lub fermentacja)	181	661	1 153	1 578	1 824
przetwarzanie termiczne z odzyskiem energii	–	1 318	2 742	2 656	2 702
Odpady komunalne skierowane do procesów unieszkodliwiania w tys. t	8 076	6 018	5 666	5 384	5 467
składowanie	8 037	5 897	5 487	5 218	5 296
przetwarzanie termiczne bez odzysku energii	39	121	179	166	171

Wykres 14. Składowiska czynne – stan na 31 grudnia

W związku z koniecznością dostosowania składowisk odpadów komunalnych do wymagań technicznych i organizacyjnych wynikających z przepisów prawa, liczba czynnych składowisk systematycznie spada.

Wykres 15. Składowiska zamknięte^a

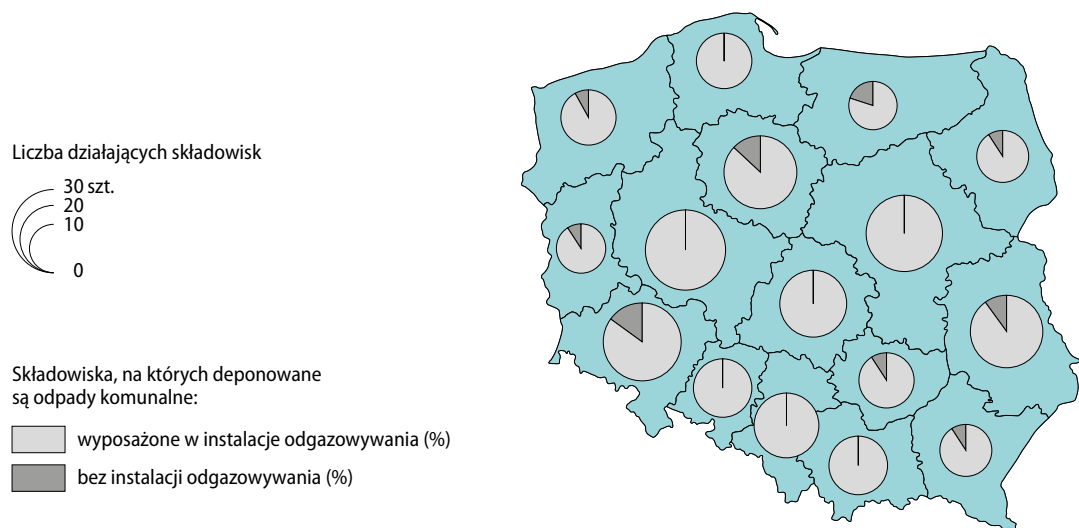
a W ciągu roku.

Odgazowywanie – ujmowanie biogazu ze składowiska, na którym umieszczono odpady biodegradowalne. Ujęty gaz oczyszcza się i wykorzystuje do celów energetycznych, a jeśli jest to niemożliwe (np. gdy jego ilość jest zbyt mała dla efektywnej produkcji energii), unieszkodliwia się go poprzez spalanie w pochodniach.

Na koniec 2021 r. w Polsce funkcjonowało 249 składowisk wyposażonych w instalacje służące do odgazowywania, co stanowiło 94,0% ogółu czynnych składowisk, na których deponowane były odpady komunalne (w roku poprzednim 94,1%).

Instalacje odprowadzające gaz bezpośrednio do atmosfery stanowiły 35,2% ogółu instalacji do odgazowywania (spadek o 1,6 p.proc. w porównaniu z 2020 r.). Liczba instalacji, gdzie gaz powstający na składowisku był unieszkodliwiany z odzyskiem energii cieplnej, stanowiły 7,4% ogółu instalacji (spadek o 0,1 p.proc.), natomiast 19,7% instalacji stanowiły takie, przy pomocy których gaz składowiskowy został wykorzystany do produkcji energii elektrycznej (spadek o 0,5 p.proc.).

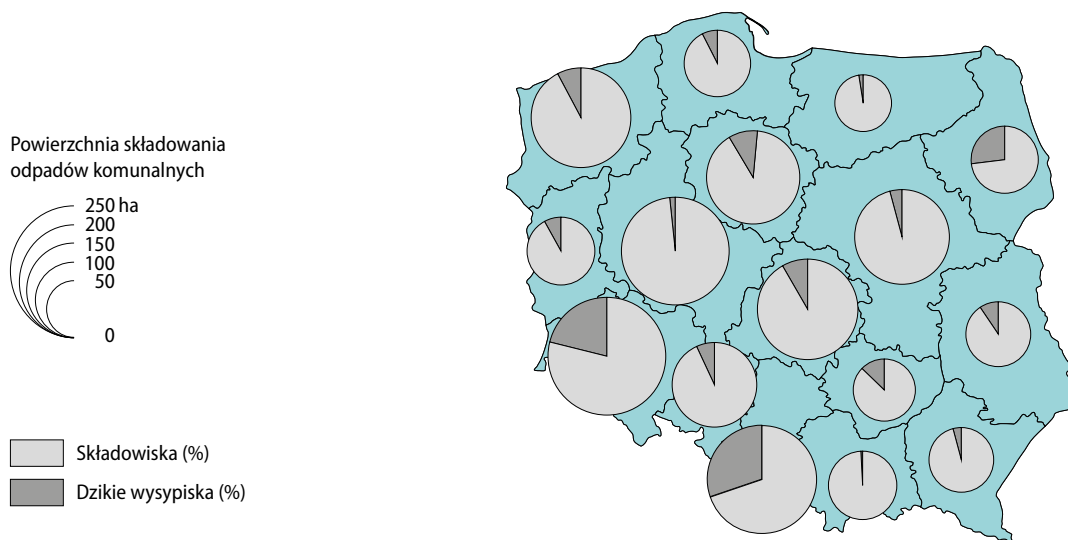
Mapa 21. Odgazowywanie składowisk odpadów – stan na 31 grudnia 2021 r.

W 2021 r. w wyniku unieszkodliwienia poprzez spalanie ujętego za pomocą instalacji odgazowywania gazu składowiskowego odzyskano 97 356,8 tys. MJ energii cieplnej (1,6% więcej niż w 2020 r.) oraz 109 921,5 tys. kWh energii elektrycznej (2,8% mniej niż w 2020 r.).

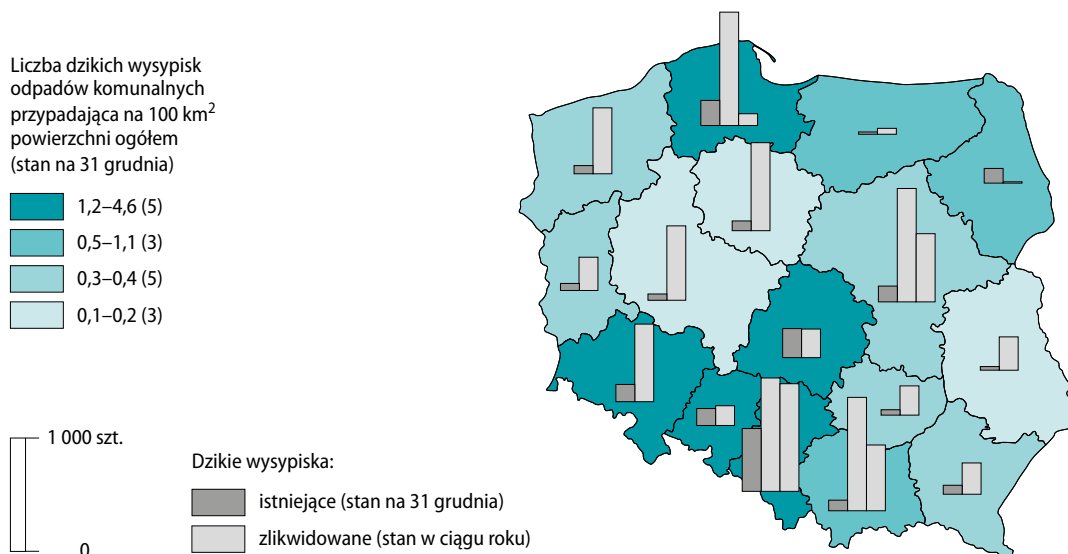
Powierzchnia czynnych składowisk odpadów stanowiła, według stanu na koniec 2021 r., 88,9% powierzchni, na której składowane były odpady komunalne w Polsce (spadek o 0,9 p.proc.), natomiast pozostała część to powierzchnia dzikich wysypisk, czyli miejsc nie przeznaczonych do składowania odpadów komunalnych.

Mapa 22. Powierzchnia składowania odpadów komunalnych – stan na 31 grudnia 2021 r.

Na koniec 2021 r. w Polsce istniało 2 246 dzikich wysypisk, tj. o 11,9% więcej niż na koniec roku poprzedniego. W miastach zlokalizowano 1 008 takich miejsc (wzrost o 12,4% w porównaniu z 2020 r.), a na obszarach wiejskich – 1 238 (wzrost o 11,4% w porównaniu z 2020 r.).

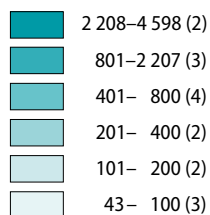
Mapa 23. Dzikie wysypiska w 2021 r.

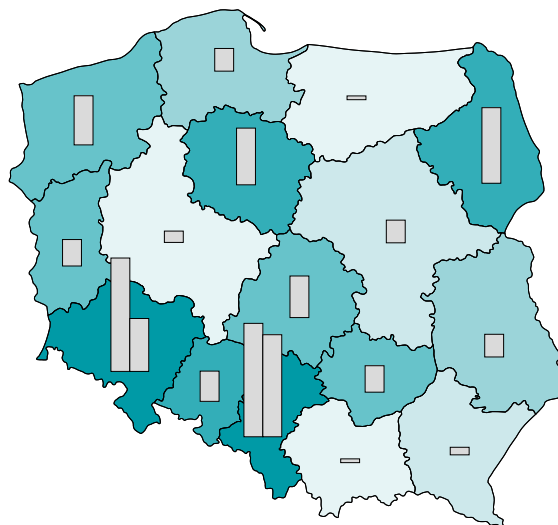
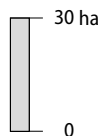
W 2021 r. zlikwidowanych zostało 10,5 tys. dzikich wysypisk, z czego 75,5% w miastach. W porównaniu z rokiem poprzednim ogólna liczba zlikwidowanych nielegalnych miejsc składowania odpadów komunalnych wzrosła o 5,7% (w miastach był to wzrost o 1,0%, podczas gdy na obszarach wiejskich – o 23,5%). Podczas likwidacji dzikich wysypisk zebrano 73,2 tys. ton odpadów komunalnych (o 1,5% więcej niż w 2020 r.), z czego 71,7% w miastach (o 14,3% mniej niż w 2020 r.) oraz 28,3% na obszarach wiejskich (prawie dwa razy więcej niż w 2020 r.).

Mapa 24. Powierzchnia dzikich wysypisk – stan na 31 grudnia 2021 r.

Powierzchnia dzikich wysypisk w m²
przypadająca na 100 km² powierzchni ogółem

Powierzchnia dzikich wysypisk

Uwagi metodologiczne

1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy

Źródłem informacji o infrastrukturze komunalnej w 2021 r. są wyniki badań ujętych w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej (PBSSP):

1.26.01 – Gospodarowanie zasobami mieszkaniowymi;

1.26.06 – Infrastruktura techniczna sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, ciepłowniczych, gazu z sieci oraz energii elektrycznej

oraz wtórne wykorzystanie danych pochodzących z badań:

1.01.08 – Odpady;

1.44.01 – Bilanse paliw i energii;

1.44.02 – Elektroenergetyka i ciepłownictwo.

Formularze wykorzystywane do pozyskiwania danych to:

- M-06 Sprawozdanie o wodociągach i kanalizacji;
- M-09 Sprawozdanie o wywozie i przetwarzaniu odpadów komunalnych;
- SG-01 cz. 3 Statystyka gminy: gospodarka mieszkaniowa i komunalna;
- Załącznik do sprawozdania SG-01 Statystyka gminy: gospodarka mieszkaniowa i komunalna;
- G-02g Sprawozdanie o infrastrukturze, odbiorcach i sprzedaży gazu z sieci;
- G-02b Sprawozdanie bilansowe nośników energii i infrastruktury ciepłowniczej.

Badanie dostarczające informacji o sytuacji mieszkaniowej prowadzone jest metodą pełną i pozwala na ocenę zmian w obszarze gospodarki mieszkaniowej. Dane do badania pochodzą z urzędów gmin i urzędów dzielnicy m.st. Warszawy.

Badanie z zakresu gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej prowadzone jest metodą pełną i obejmuje podmioty, których podstawową, drugorzędną lub pomocniczą działalnością jest prowadzenie wodociągów i kanalizacji.

Dane o korzystających z wodociągu i kanalizacji obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych i w budynkach zbiorowego zamieszkania podłączonych do określonej sieci.

Dane o korzystających z gazu dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane dotyczące ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej od 2014 r., ze względu na zmianę metody szacowania, nie są w pełni porównywalne z odpowiednimi danymi prezentowanymi również w publikacji „Infrastruktura komunalna”.

Dane z zakresu energetyki obejmują podmioty, którym nadano koncesję na przesył i dystrybucję paliw i energii. Informacje o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, posiadających umowy kompleksowe i umowy o świadczenie usług dystrybucji. Dane o zużyciu energii elektrycznej podano na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Dane o liczbie odbiorców paliw gazowych pochodzą od jednostek posiadających koncesję na sprzedaż gazu i oparte są na liczbie umów podpisanych z odbiorcami gazu z sieci.

Informacje z zakresu ciepłownictwa obejmują budynki mieszkalne oraz budynki urzędów i instytucji ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzewczego do odbiorcy. Informacje

o kotłowniach obejmują typy urządzeń kotłowych, ich moc (maksymalną ilość energii cieplnej, jaką mogą wyprodukować kotły w określonej jednostce czasu), roczną produkcję oraz zainstalowane urządzenia ochrony atmosfery (ograniczające emisję zanieczyszczeń).

Dane w obszarze ciepłownictwa dotyczące sprzedaży energii cieplnej, liczby kotłowni, charakterystyki kotłów, jak i urządzeń chroniących atmosferę przed emisją zanieczyszczeń zainstalowanych w kotłowniach, od 2014 r. uwzględniają zmianę zakresu podmiotowego badania.

Badanie dostarczające informacji o odpadach komunalnych prowadzone jest metodą pełną i obejmuje podmioty prowadzące działalność w zakresie odbierania (zbierania) lub przetwarzania odpadów komunalnych. Informacje wynikowe obejmują ilość odpadów odebranych lub zebranych (w tym z gospodarstw domowych) i przeznaczonych do procesów odzysku i unieszkodliwiania.

Ze względu na fakt, że od 1.07.2013 r. wszyscy właściciele nieruchomości zostali objęci przez gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, ilość odpadów odebranych i zebranych uznawana jest za odpady wytworzone. Przeprowadzona reforma systemu gospodarki odpadami komunalnymi zmieniła sposób organizacji odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Obecnie gminy są obowiązane do organizacji przetargów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości albo przetargów na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów. Właściciele nieruchomości nie zawierają już samodzielnie umów z podmiotami świadczącymi usługi odbierania odpadów komunalnych od mieszkańców.

Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1 000 ludności itp.) danych według stanu na koniec roku (np. ludność korzystająca z urządzeń komunalnych) przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu na 31 grudnia, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. zużycie) – według stanu na 30 czerwca.

Dane o zużyciu wody, energii elektrycznej i gazu czy ilości wytworzonych, odebranych lub zebranych odpadów komunalnych na mieszkańca dla lat 2010–2019 opracowano na bazie wyników NSP 2011, a od 2020 r. na bazie wyników NSP 2021. Dane o ludności korzystającej z urządzeń komunalnych obliczono natomiast z wykorzystaniem danych pochodzących z NSP 2011. Dane za lata 2020–2021 z uwzględnieniem NSP 2021 zostaną przeliczone po uzyskaniu ostatecznych wyników NSP 2021, tj. w październiku 2023 r.

2. Objasnienia podstawowych pojęć

Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Mieszkanie – lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu. Przez pomieszczenia pomocnicze należy rozumieć: przedpokój, hol, łazienkę, ustęp, garderobę, spiżarnię, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnemu i gospodarczym potrzebom mieszkańców.

Mieszkanie niezamieszkane – mieszkanie, w którym nie zamieszkuje na stałe ani nie przebywa czasowo żadna osoba.

Lokal – wydzielona trwałymi ścianami w obrębie budynku izba lub zespół izb przeznaczonych na stały pobyt ludzi, które wraz z pomieszczeniami pomocniczymi służą zaspokojeniu ich potrzeb mieszkaniowych lub wykorzystywane są zgodnie z przeznaczeniem na cele inne niż mieszkalne.

Powierzchnia użytkowa mieszkań – suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności: pokoi, kuchni (z oknem i bez okna), spiżarni, przedpokoi, alkow,

holi, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy, ganku, garderoby oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym lub gospodarczym potrzebom mieszkańców bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania. Powierzchnię sieni z reguły zalicza się do powierzchni mieszkania. Nie wlicza się jej powierzchni do powierzchni użytkowej mieszkania tylko wówczas, gdy sień łączy część mieszkalną budynku z częścią inwentarską lub gospodarską, lub w budynku znajduje się więcej niż jedno mieszkanie, a sień użytkowana jest wspólnie jako ogólnodostępny korytarz. Do powierzchni użytkowej mieszkania nie zalicza się powierzchni: balkonów, tarasów, loggii, antresoli, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, wózkowni, strychów, piwnic i komórek przeznaczonych na przechowywanie opału, a także garaży, hydroforni i kotłowni.

Izba – to pomieszczenie w mieszkaniu, oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, o powierzchni nie mniejszej niż 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku; za izbę uważa się nie tylko pokoje, ale również kuchnie spełniające powyższe kryteria. Nie uznaje się za izby, bez względu na wielkość powierzchni i sposób oświetlenia – przedpokojów, holi, łazienek, ubikacji, spiżarni, werand, ganków, schowków itp.

Najem socjalny lokalu – jest umową najmu lokalu nadającego się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego – 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie.

Umowę najmu socjalnego lokalu zawiera się na czas oznaczony i może być zawarta z osobą, która nie ma tytułu prawnego do lokalu i której dochody gospodarstwa domowego nie przekraczają wysokości określonej w uchwale rady gminy podjętej na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Stawka czynszu w przypadku najmu socjalnego lokalu nie może przekraczać połowy stawki najniższego czynszu obowiązującego w gminnym zasobie mieszkaniowym. Są to lokale spełniające wymogi ustawowe, które gmina przeznaczyła na wynajem lub podnajem w ramach najmu socjalnego.

Tymczasowe pomieszczenie to pomieszczenie nadające się do zamieszkania, posiadające dostęp do źródła zaopatrzenia w wodę i do ustępu, chociażby te urządzenia znajdowały się poza budynkiem, oświetlenie naturalne i elektryczne, możliwość ogrzewania, niezawilgocone przegrody budowlane oraz zapewniające możliwość zainstalowania urządzenia do gotowania posiłków, zapewniające co najmniej 5 m² powierzchni mieszkalnej na jedną osobę i w miarę możliwości znajdujące się w tej samej lub pobliskiej miejscowości, w której dotychczas zamieszkiwały osoby przekwaterowane.

Zapotrzebowanie na najem lokali z mieszkaniowego zasobu gmin – lokale mieszkalne konieczne do pozyskania przez gminę w związku z ich niedoborem wynikającym z: liczby gospodarstw domowych oczekujących na lokale mieszkalne z mieszkaniowego zasobu gmin, lokali mieszkalnych i tymczasowych pomieszczeń wynajmowanych od innych podmiotów przeznaczonych do zamieszkania, jak również liczby lokali niespełniających standardów technicznych do zamieszkania.

Dodatek mieszkaniowy jest powszechnym i okresowym świadczeniem pieniężnym, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego lub domów jednorodzinnych.

Świadczenie to ma charakter:

- obligatoryjny, przyznawany na wniosek osoby uprawnionej w tym sensie, że osobom spełniającym ustawowe warunki przysługuje prawo żądania jego wypłaty i powszechnym (tj. przysługuje niezależnie od tego, jaki tytuł prawny do lokalu przysługuje osobie uprawnionej, poza wyjątkami przewidzianymi w ustawie);
- okresowy, z możliwością ponownego przyznania w razie spełnienia ustawowych warunków.

Kryteriami uprawniającymi do otrzymania dodatku mieszkaniowego są:

- tytuł prawny do lokalu – dodatek może być przyznany najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze

prawo do lokalu mieszkalnego, w lokalach mieszkalnych w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom lokali mieszkalnych oraz innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego (np. umowa użyczenia) i ponoszącym wydatki związane z ich utrzymaniem, jak również osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny;

- wysokość dochodu rodziny;
- wielkość mieszkania – powierzchnia użytkowa mieszkania. Ustawa posługuje się pojęciem „powierzchni normatywnej” – dodatek przysługuje na ściśle określonej liczbie metrów mieszkania. Przy obliczaniu wysokości dodatku brane są pod uwagę wydatki (ponoszone przez gospodarstwo domowe) związane z czynszem, kosztami eksploatacji, jak również opłatami za energię ciepłą, wodę i wywóz nieczystości ciekłych. Dodatek mieszkaniowy stanowi różnicę pomiędzy wydatkami mieszkaniowymi przypadającymi na normatywną powierzchnię użytkową zajmowanego lokalu mieszkalnego, a częścią wydatków ponoszonych przez osobę, której przyznany jest dodatek. Od 2004 r. wypłata dodatków mieszkaniowych stanowi – zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych – zadanie własne gminy. Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wysokość dodatku mieszkaniowego nie może przekraczać 70% faktycznych wydatków ponoszonych za lokal mieszkalny. Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć lub obniżyć, nie więcej niż o 20 punktów procentowych, wysokość wskaźników procentowych. Oznacza to, że maksymalna wysokość wypłacanego dodatku może kształtować się w przedziale od 50% do 90% ponoszonych wydatków mieszkaniowych. Przedstawione w publikacji informacje dotyczą wyłącznie dodatków mieszkaniowych fizycznie wypłaconych w roku sprawozdawczym, niezależnie od daty decyzji przyznanego dodatku.

Gospodarstwa domowe oczekujące na najem lokali od gminy – Gospodarstwa domowe spełniające wymogi zawarte w uchwale rady gminy określającej zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy.

Rada gminy uchwała zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy na podstawie art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Grunty uzbrojone – działka budowlana, przewidziana pod zabudowę budynkami przeznaczonymi na pobyt ludzi, powinna mieć zapewnioną możliwość przyłączenia/uzbrojenia działki lub bezpośrednio budynku do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej i ciepłowniczej.

Grunty komunalne – grunty, które są własnością gmin i związków międzygminnych, grunty, których właściciele nie są znani, znajdujące się we władaniu, na zasadach samoistnego posiadania, gminnych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej oraz grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste.

Infrastruktura komunalna – podstawowe urządzenia i instytucje usługowe niezbędne do funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa.

Wodociągi – kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe oraz urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Sieć magistralna – przewody doprowadzające wodę od oddalonego źródła ujęcia wody do sieci rozdzielczej.

Sieć rozdzielcza – przewody uliczne służące do rozprowadzania wody do odbiorców za pośrednictwem przyłączy do budynków i innych obiektów.

Przyłącze wodociągowe – odcinek przewodu łączący sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy wraz z zaworem za wodomierzem głównym.

Woda dostarczona gospodarstwom domowym – ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

Kanalizacja – kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

Sieć kanalizacyjna czynna – system kanałów krytych (podziemnych) odprowadzających ścieki z budynków i innych obiektów do odbiorników lub urządzeń do oczyszczania ścieków.

Przyłącze kanalizacyjne – odcinek przewodu łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomościach odbiorców usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku – od granicy nieruchomości.

Gęstość sieci wodociągowej na 100 km² – wskaźnik liczony jako iloraz długości sieci wodociągowej do powierzchni obszaru, dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

Gęstość sieci kanalizacyjnej na 100 km² – wskaźnik liczony jako iloraz długości sieci kanalizacyjnej do powierzchni obszaru, dla którego bada się gęstość, pomnożony przez 100.

Ścieki odprowadzone z gospodarstw domowych – ścieki bytowe odprowadzone w ciągu roku do kanalizacji (bez wód opadowych, infiltracyjnych, bez ścieków dowożonych i pochodzących ze stacji zlewnych).

Ścieki bytowe – ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków.

Zbiornik bezodpływowy – instalacja i urządzenie przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania.

Przydomowa oczyszczalnia ścieków – zespół urządzeń służący do neutralizacji ścieków wytwarzanych w jednym lub kilku gospodarstwach domowych.

Nieczystości ciekłe – ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stacja zlewna – instalacja i urządzenie, zlokalizowane przy kolektorze sieci kanalizacyjnej lub przy oczyszczalni ścieków, służące do przyjmowania nieczystości ciekłych dowożonych pojazdami asenizacyjnymi z miejsc ich gromadzenia.

Sieć gazowa – system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów różni się:

- sieć przesyłową i dystrybucyjną (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy;
- przyłącza – system przewodów łączących sieć dystrybucyjną z budynkami i innymi obiektami.

Sieć ciepła przesyłowa – układ przewodów doprowadzających czynnik grzewczy do przewodów rozdzielczych.

Sieć ciepła dystrybucyjna – układ przewodów rozdzielczych doprowadzających czynnik grzewczy do przyłączy domowych.

Przyłącza ciepłownicze – odcinek sieci ciepłowniczej doprowadzający ciepło wyłącznie do jednego węzła ciepłowniczego albo odcinek zewnętrznych instalacji odbiorczych za grupowym węzłem cieplnym lub źródłem ciepła, łączący te instalacje z instalacjami odbiorczymi w obiektach.

Kotłownia – budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

Kotły ciepłownicze – urządzenia służące wyłącznie do produkcji ciepła (w parze wodnej lub gorącej wodzie).

Produkcja ciepła – ogólna ilość ciepła wyprodukowana w urządzeniach (np. kotłach, wymiennikach).

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów z gospodarstw domowych.

Bioodpady – odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów.

Zbieranie odpadów – gromadzenie odpadów przed ich transportem do miejsc przetwarzania, w tym wstępne sortowanie nie prowadzące do zasadniczej zmiany charakteru i składu odpadów i nie powodujące zmiany klasyfikacji odpadów oraz tymczasowe magazynowanie odpadów.

Selektywne zbieranie – zbieranie, w ramach którego dany strumień odpadów, w celu ułatwienia specyficznego przetwarzania, obejmuje jedynie odpady charakteryzujące się takimi samymi właściwościami i takimi samymi cechami.

Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych – mające charakter stacjonarny miejsce, gdzie można przekazać różnego rodzaju odpady komunalne, np. papier i tekturę, szkło, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne lub bioodpady.

Gospodarowanie odpadami – zbieranie, transportowanie, odzysk oraz przetwarzanie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami.

Przetwarzanie – procesy odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk lub unieszkodliwianie.

Odzysk – jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym wypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Termiczne przekształcanie odpadów – spalanie odpadów przez ich utlenianie oraz inne procesy termicznego przekształcania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas tych procesów termicznego przekształcania odpadów są następnie spalane.

Odzysk energii – termiczne przekształcanie odpadów w celu odzyskania energii.

Recykling – odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk.

Unieszkodliwianie odpadów – proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Składowisko – obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów.

Odgazowywanie – ujmowanie biogazu ze składowiska, na którym umieszczono odpady biodegradowalne. Ujęty gaz oczyszcza się i wykorzystuje do celów energetycznych, a jeśli jest to niemożliwe (np. gdy jego ilość jest zbyt mała dla efektywnej produkcji energii), unieszkodliwia się go poprzez spalanie w pochodniach.

